

MONITOR VAN GELIJKWAARDIGE KANSEN EN EVENREDIGE POSITIES OP DE ARBEIDSMARKT, ONGEACHT MIGRATIEACHTERGROND

TECHNISCH RAPPORT DERDE METING TOTAAL

AUTEUR(S)

Maartje Gielen, Sanne van der Laan, Ruben van Loon, Michiel Bosma
en Victor Hoornweg

KENMERK

MG/sb/003099

DATUM

21 december 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Doel van het technisch rapport	3
1.2	Onderzoeksvragen	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Populatieafbakening en subgroepen	5
2.1	Populatieafbakening	5
2.2	Subgroepen en kenmerken	5
3	Voortgang VIA-thema's	8
3.1	Onderwijsprestaties en kansen op de arbeidsmarkt tijdens en na studie	8
3.2	Culturele diversiteit op het werk en verschillen in posities tussen groepen	9
3.3	Algemene arbeidsmarktindicatoren en sociale zekerheid (arbeidstoeleiding)	10
3.4	Verdere analyse van de subgroepen	12
4	Gedetailleerde uitwerking indicatoren	14
4.1	Selectie van indicatoren uit de tweede meting	14
4.2	Aanpassing van indicatoren uit de tweede meting	19
4.3	Nieuwe indicatoren onderwijs	20
4.4	Aanvullende correcties	23
5	SES-WOA-analyse	25
5.1	Toelichting op de analyses, gemaakte keuzes en kanttekeningen/voortschrijdende inzichten	25
5.2	Resultaten	25
5.3	Aanbeveling voor het vervolg	29
A.	Overzicht outcome-indicatoren	30
B.	Begeleidingscommissie en klankbordgroepen	37
C.	Gebruikte bronbestanden	38
D.	Opleidingsniveau imputeren	39
E.	Gebruik van steekproeven	40
F.	Aanpak evenredigheidsanalyse	41
F.1	Aanpak evenredigheidsanalyse-indicator	41
F.2	Aanpak evenredigheidsanalyse duurindicator	42

1 Inleiding

1.1 Doel van het technisch rapport

Voor u ligt het technisch rapport van de monitor gelijkwaardige kansen en evenredige arbeidsmarktpositie ongeacht migratieachtergrond. Voor het gemak wordt de monitor in dit rapport verder aangeduid onder de verkorte naam 'monitor gelijkwaardige kansen.' In dit rapport beschrijven we de onderzoekstechnische details van de tweede meting en van de derde meting van de monitor.

Voor een beschrijving van de achtergrond, aanleiding, doel, doelgroep, reikwijdte en aanpak van de monitor gelijkwaardige kansen verwijzen we naar 'de monitorrapportage'.

De resultaten uit de monitorrapportage geven een overkoepelend beeld van de arbeidsmarktpositie van burgers met een eerste of tweede generatie migratieachtergrond van binnen of buiten Europa. De monitorrapportage richt zich op de werkelijke ontwikkeling met betrekking tot de arbeidsmarktpositie van deze groep burgers, al dan niet als direct of indirect gevolg van ondernomen activiteiten¹. Op basis van de monitorrapportage kunnen geen conclusies worden getrokken over directe causale verbanden.

1.2 Onderzoeksvragen

De eerste meting van de monitor was gericht op het beantwoorden van onderstaande onderzoeksvragen. In de derde meting is er een focus gelegd op onderwijs.

Onderzoeksvragen:

1. Hoe ontwikkelt de algemene arbeidsmarktpositie van mensen met een migratieachtergrond zich?
2. In hoeverre is vooruitgang te zien op de thema's die onderdeel waren van de pilots in het programma VIA 2? (De acht VIA-pilots zijn: Studiekeuze vmbo, Overgang mbo-arbeidsmarkt, Nudging in werving en selectie, Barometer culturele diversiteit, Behoud en doorstroom, Leren en werken, Intensieve begeleiding van langdurig werkzoekenden, Uitstroom uit WW.)

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 bespreken we hoe de populatie is afgebakend en welke subherkomstgroepen meegenomen worden. Aan de hand van de deelvragen van het onderzoek beschrijft hoofdstuk 3 hoe het onderzoek de voortgang van de Werkagenda Voor een inclusieve arbeidsmarkt ('VIA') thema's monitort. Hier zit ook een beschrijving in van indicatoren die voor de derde editie van het monitorrapport niet zijn geüpdatet, maar die wel in het dashboard staan.

Zoals ook in paragraaf 1.2 staat, ligt de focus bij de derde meting op onderwijs. Voor de derde meting is daarom maar een selectie van indicatoren uit de tweede meting geüpdatet. In paragraaf 4.1 staat een uitgebreide uitwerking van deze indicatoren. In paragraaf 4.2 is beschreven welke aanpassingen zijn gemaakt voor de derde meting ten opzichte van de tweede meting. In paragraaf 4.3 staat een gedetailleerde uitwerking van de indicatoren die nieuw zijn in deze derde meting en die gaan over onderwijs.

¹ Zie voor een volledig overzicht van de outcome-indicatoren die Significant Public heeft ontwikkeld bijlage A.

In de bijlagen van dit technisch rapport hebben we de volgende zaken opgenomen: een overzicht van de outcome-indicatoren (bijlage A); een toelichting op de inzet van een begeleidingscommissie en een klankbordgroep (bijlage B), een overzicht van de gebruikte databronnen (bijlage C), een toelichting op het imputeren van opleidingsniveau (bijlage D), een toelichting op het gebruik van steekproeven (bijlage E), een toelichting op de aanpak van de evenredigheidsanalyse (bijlage F) en een toelichting op de veronderstelling in het duurmodel (bijlage G).

2 Populatieafbakening en subgroepen

In dit hoofdstuk geven we aan hoe we de populatie hebben afgebakend en naar welke subgroepen we kijken.

2.1 Populatieafbakening

We nemen alleen burgers mee die het gehele jaar in Nederland wonen (deze informatie halen we uit GBAADRESOBJECTBUS). Bij het beantwoorden van de meeste vragen kijken wij naar burgers tussen de leeftijd 15 jaar en de pensioenleeftijd en laten wij schoolgaande mensen buiten beschouwing. Of iemand schoolgaand is baseren wij op het feit of iemand staat ingeschreven in dat jaar (INSCHRTAB). Bij vragen die gaan over studiekeuzes, het vinden van een baan en stages nemen wij de schoolgaande mensen (die in Nederland wonen) wel mee.

2.2 Subgroepen en kenmerken

Binnen de groep mensen met een migratieachtergrond kijken we naar migratiegeneratie of verblijfsduur.

Het CBS heeft een nieuwe definitie van migratieachtergrond geïntroduceerd.² Onderdeel 1 van de nieuwe definitie gaat over vervanging van de begrippen eerste en tweede generatie. Dit betreft in feite twee aanpassingen:

- a. Een persoon is volgens de nieuwe definitie een migrant als de persoon zelf in het buitenland geboren is. De extra voorwaarde dat ten minste één ouder in het buitenland geboren is, wordt hierbij door het CBS losgelaten.
- b. Er wordt door het CBS niet meer gesproken over eerste en tweede generatie maar over migrant, kind van migrant en Nederlandse herkomst.

Voor onze analyse voor de tweede meting is echter gekozen om nog gebruik te maken van de GBAGENERATIE-variabele uit het bestand GBAPERSONTAB om onderscheid te maken tussen eerste en tweede generatie. In de tweede meting gebruikten wij de onderstaande definities:

- a. **Persoon met een eerste generatie migratieachtergrond:** persoon die in het buitenland is geboren met ten minste één in het buitenland geboren ouder;
- b. **Persoon met een tweede generatie migratieachtergrond:** persoon die in Nederland is geboren en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Voor de derde meting voeren wij de aanpassing door om niet langer de extra voorwaarde mee te nemen dat ten minste één ouder in het buitenland geboren moet zijn om als migrant aangemerkt te worden (conform de nieuwe definitie). Het ministerie van SZW heeft ervoor gekozen om wel de definities van het CBS te volgen (in de zin hoe bepaald wordt of iemand wel of niet migrant is/kind van migrant), maar om niet de terminologie te volgen omdat het ministerie van SZW de terminologie van het CBS inclusief vindt. Dus wat het CBS migrant noemt, noemt SZW eerste generatie migratieachtergrond; wat het CBS kind van migrant noemt, noemt SZW tweede generatie migratieachtergrond. Dit hebben wij daarom in de derde meting ook zo gelaten.

Als we kijken naar **verblijfsduur** dan sluiten wij aan bij de wijze waarop het is gedefinieerd in voorgaande monitor, met de aanpassing dat wij niet meer de classificatie 'niet-westerse migratieachtergrond' en 'westerse migratieachtergrond' gebruiken.

² [CBS introduceert nieuwe indeling bevolking naar herkomst](#). Geraadpleegd op: 22-5-2023.

- a. **Korter dan 5 jaar in Nederland:** burgers met een eerste generatie migratieachtergrond die maximaal vijf jaar in Nederland verblijven (we houden hiervoor peildatum 1 januari van het betreffende jaar aan. We tellen periodes bij elkaar op als mensen heen en weer migreren). Burgers met een migratieachtergrond die op de peildatum zes maanden of korter in Nederland verblijven, zijn niet meegenomen in de analyse;³
- b. **Langer dan 5 jaar in Nederland:** burgers met een eerste generatie migratieachtergrond die langer dan vijf jaar in Nederland verblijven (we houden hiervoor peildatum 1 januari van het betreffende jaar aan. We tellen periodes bij elkaar op als mensen heen en weer migreren).

Informatie over verblijfsduur halen wij uit de variabele AANVANGMIGRATIEDATUM uit een aanvullend bestand genaamd GBAMIGRATIEBUS.

Voor de analyses kijken wij eerst naar de herkomstgroepen Nederland (zonder migratieachtergrond), Europa en buiten-Europa.⁴ Daarnaast kijken wij naar de herkomstlanden op basis van de 10-deling gehanteerd door het CBS. Dit zijn de volgende landen: Nederland, Europa (exclusief Nederland), Turkije, Marokko, Suriname, Nederlandse Cariben, Indonesië, Overig Afrika, Overig Azië, Overig Amerika en Oceanië. Om in lijn te blijven met de vorige monitor, splitsen we de herkomstgroepen verder en nemen wij de volgende landen mee in de analyses: Duitsland, Polen, Somalië, Eritrea, Afghanistan, Irak, Iran en Syrië.

We maken voor alle groepen een opsplitsing naar leeftijd (in drie categorieën) en geslacht. Hierbij hanteren wij de volgende leeftijdscategorieën: burgers van 15 tot 27 jaar (met als peilmoment 1 januari jaar t), burgers van 27 tot 55 jaar (met als peilmoment 1 januari jaar t) en burgers tussen de 55 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd. We kijken of iemand in het gehele jaar onder de pensioengerechtigde leeftijd valt. Dit doen we met een tabel met geboortedata waarbij iemand het hele jaar onder de doelgroep valt. Zie onderstaande tabel.⁵

Jaar	Pensioengerechtigde leeftijd
Voor 2013	65
2013	65 +1 maand
2014	65 + 2 maanden
2015	65 + 3 maanden
2016	65 + 6 maanden
2017	65 + 9 maanden
2018	66
2019	66 + 4 maanden
2020	66 + 4 maanden
2021	66 + 4 maanden
2022	66 + 7 maanden

Tabel 1. Pensioengerechtigde leeftijd per jaar

Naast generatie, korter/langer dan 5 jaar in Nederland, leeftijd en geslacht maken wij per groep ook de uitsplitsing naar het aantal ouders in het buitenland geboren en opleidingsniveau. Het aantal ouders dat in het buitenland is geboren is gebaseerd op data vanuit de GBAPERSONSTAB, waarbij wij de indeling maken van 1 ouder, 2 ouders of geen ouders in het buitenland geboren.

Het **opleidingsniveau** nemen wij mee in drie niveaus:

- a. Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1);

³ Deze keuze is gemaakt omdat asielzoekers pas na zes maanden mogen werken.

⁴ Een persoon met een eerste generatie migratieachtergrond heeft als migratieachtergrond het land waar hij of zij is geboren. Een persoon met een tweede generatie migratieachtergrond heeft als migratieachtergrond het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de migratieachtergrond bepaald door het geboorteland van de vader.

⁵ Voor de pensioenleeftijden hebben we de volgende bron geraadpleegd op 10 oktober 2022: [AOW-leeftijd - AWWN](#)

-
- b. Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4);
 - c. Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Wij zouden bij voorkeur een andere benaming gebruiken dan laag/middelbaar/hoog en wel de indeling naar opleidingsniveaus zoals het CBS dat doet te blijven hanteren. Een optie zou bijvoorbeeld kunnen zijn:

- a. **Basisonderwijs, vmbo, onderbouw havo/vwo en mbo-1**: dit het basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- b. **Bovenbouw havo/vwo, mbo-2, 3 en 4**: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- c. **Hbo/wo**: dit omvat hbo- of wo-onderwijs.

Dit is in de eerste bijeenkomst met de begeleidingscommissie voor de derde meting besproken (25 mei 2023). Echter kwamen we toen tot de conclusie dat deze benamingen lang zijn en daardoor niet praktisch. Op het moment dat er een goed alternatief is passen wij dit graag toe.

Het opleidingsniveau is niet voor iedereen bekend. Om die reden hebben we het opleidingsniveau geïmputeerd. Zie bijlage D voor een uitgebreide toelichting.

3 Voortgang VIA-thema's

Het onderzoek monitort onder meer de ontwikkelingen op thema's van de Werkagenda Voor een inclusieve arbeidsmarkt ('VIA'). Het programma is opgebouwd langs drie thema's, namelijk 'Meer kans op een eerste baan of stage voor jongeren met een migratieachtergrond', 'Meer (culturele) diversiteit op het werk' en 'arbeidstoeileiding'.

In dit hoofdstuk gaan we in op de bijbehorende deelvragen. We gaan eerst in op de deelvragen ten aanzien van studiekeuzes en het vinden van stages en leerwerkplekken en een baan na het afstuderen. Daarna gaan we in op de deelvragen ten aanzien van de ontwikkelingen vanaf het moment dat de burgers aan het werk gaan. Vervolgens gaan we in op de deelvragen ten aanzien van algemene arbeidsmarktindicatoren en sociale zekerheid. Ten slotte gaan we in op het hoofdstuk waarin we verschillende subgroepen verder analyseren door middel van een clusteranalyse. Deze volgorde en de paragrafen in dit hoofdstuk volgen de hoofdstukken in de Monitor Gelijke Kansen.

3.1 Onderwijsprestaties en kansen op de arbeidsmarkt tijdens en na studie

Deelvraag 2a luidt: *Wat is de ontwikkeling in de studiekeuzes en in hoeverre sluiten deze studiekeuzes aan bij kansen op de arbeidsmarkt?*

Om de ontwikkeling in studiekeuzes in beeld te brengen, duiden we eerst het aandeel gediplomeerden per onderwijsniveau (vmbo-overig, vmbo-theoretisch, havo, vwo). Dit doen we met gebruik van EXAMOTAB. Hieruit halen we data over de gediplomeerden. Door dit te koppelen met het ons totale populatiebestand met achtergrondkenmerken kunnen we hier beschrijvingen uit halen over het aandeel met een bepaalde herkomstgroep dat bijvoorbeeld op het havo een diploma haalt.

In de eerste monitor werd als suggestie meegegeven om bij de volgende meting ook in beeld te brengen in hoeverre er uitval is op de opleiding, omdat dit een goede indicator zou zijn voor hoe goed de studiekeuze is. In tweede en derde monitor hebben wij voortijdig schooluitval voor het mbo in kaart gebracht met behulp van het voortijdig schoolverlatersonderzoek (VSV), beschikbaar in de microdata-omgeving van het CBS. VSVTAB-data bevat informatie of iemand zonder startkwalificatie de opleiding heeft verlaten. Zie voor meer informatie over dit bestand [Vsvtab: Voortijdig schoolverlaters \(cbs.nl\)](#). Naast het gebruik van VSVTAB om vroegtijdig schooluitval te meten, kijken wij per studieniveau (mbo 1, 2, 3, 4, bachelor en master) wie gestopt is met zijn/haar opleiding zonder het behalen van een diploma. Dit doen wij op basis van INSCHTAB EN DIPLOMAHOTAB en DIPLOMAMBOTAB. Wij kijken naar INSCHTAB om te kijken wie ingeschreven stonden in jaar t maar niet in t+1; ook wordt naar DIPLOMATAB gekeken om te zien of deze mensen een diploma hebben gehaald in dat jaar. Als dat niet zo is, dan wordt dit als schooluitval gezien. We baseren het aandeel als percentage van iedereen die in een jaar doorstudeert, gestopt is met de opleiding en een diploma heeft behaald en mensen die gestopt zijn met de opleiding zonder diploma.

Deelvraag 2b luidt: *Wat zijn de ontwikkelingen met betrekking tot het vinden van stageplaatsen voor mbo bol-studenten en leerbanen voor bbl-studenten? En wat zijn de ontwikkelingen met betrekking tot het vinden van stageplaatsen van hbo- en wo-studenten?*

De stages en leerbanen zijn een verplicht onderdeel van de opleiding. Wij achten het daarom niet zinvol om te meten of studenten een stage lopen. Wel interessant is hoeveel moeite studenten moeten doen om een stage te vinden. In het mbo-schoolverlatersonderzoek wordt aan mbo-studenten gevraagd hoe vaak zij hebben moeten solliciteren voor een stageplaats. Dit onderzoek heeft het CBS overgenomen van het ROA. Het ROA heeft hierbij alleen nog een adviserende rol. De enquêtegegevens bevatten burgerservicenummers waardoor de enquêtegegevens te koppelen zijn aan informatie over migratieachtergrond.

Wij hebben het schoolverlatersonderzoek onder mbo'ers gebruikt voor de analyses. Wij hebben hierbij gekeken naar

het minimale aantal keren dat een student moest solliciteren 1: een keer, 2: minstens twee keer, 4: minstens vier keer, 7: minstens zeven keer, 11: minstens elf keer. Daarnaast hebben we in beeld gebracht of de studenten problemen hadden bij het vinden van een stage.

Voor de derde meting is de indeling mbo bol/bbl aangepast naar mbo 1, 2, 3, 4. In de derde meting wordt dus alleen de uitsplitsing naar mbo 1, 2, 3, 4 gemaakt.

Deelvraag 2c luidt: *In hoeverre en hoe snel weten de recent afgestudeerden met een migratieachtergrond een baan te vinden na het afstuderen? Hoe ziet het dienstverband eruit (vast of flexcontract)? En is deze baan passend bij het opleidingsniveau?*

De populatie bestaat uit studenten die op 1 oktober van het peiljaar in het voltijdsonderwijs mbo, associate degree, bachelor of master stonden ingeschreven en op 1 oktober een jaar later geen bekostigd onderwijs meer volgden. Hierbij worden alleen burgers meegenomen die een diploma behaalden in de onderwijssoort (mbo, associate degree, bachelor of master) van de inschrijving in het peiljaar. Vanuit de onderwijsbestanden DIPLOMABOTAB en DIPLOMAHOTAB weten we in welke maand studenten hun diploma behalen (EXAMENDATUMMBO en EXAMENMAAND). Vervolgens brengen we in kaart hoeveel maanden na het afstuderen burgers een baan hebben. Dit doen we door te kijken in welke maand (na afstuderen) iemand ten minste twaalf uur per week werkt (SPOLISBUS), dus of iemand een substantiële baan heeft.

Uit de eerste editie van de monitor bleek dat er veel burgers zijn uit Duitsland die niet binnen drie jaar na het afstuderen een baan vinden in Nederland. Deze burgers woonden in het jaar van afstuderen het hele jaar in Nederland maar zijn mogelijk daarna in Duitsland gaan werken. Zij komen dan niet meer terug in de Nederlandse polisadministratie. In de tweede editie van de monitor hebben wij hiervoor gecorrigeerd door te controleren of de burgers in de drie jaar na het afstuderen ook nog staan ingeschreven in de basisregistratie burgers (BRP). Vrijwel alle recent afgestudeerden zullen in eerste instantie een flexibel dienstverband hebben. Daarom kijken we hier hoe lang na het afstuderen iemand werk heeft (vast of flex) en hoe lang na het afstuderen iemand een vast dienstverband heeft.

Wij kijken daarnaast voor burgers die een mbo-opleiding hebben gedaan naar de variabele SVOVRGAansluitwerk (Hoe is de aansluiting tussen de gevolgde mbo-opleiding en uw/je huidige functie?) uit het schoolverlatersonderzoek (1 = slecht, 2 = matig, 3 = voldoende, 4 = goed). Dit gaat niet per se om de eerste functie, maar het geeft wel een beeld. Het is belangrijk om op te merken dat de enquêtevraag vanaf 2019 net iets anders is gesteld. Dit kan leiden tot een trendbreuk. Vanaf 2019 is de enquêtevraag: hoe past uw huidige baan bij de opleiding die u in het schooljaar [jaar/jaar-1] heeft gevolgd? In 2016 - 2018: hoe is de aansluiting tussen de gevolgde mbo-opleiding en uw huidige functie?

3.2 Culturele diversiteit op het werk en verschillen in posities tussen groepen

Deelvraag 2e luidt: *Wat zijn de ontwikkelingen over de (kans op) doorstroom (binnen dezelfde organisatie of bij een andere werkgever)?*

Een daling of stijging van het uurloon van minimaal 5% of 10% is bepaald op basis van maandelijkse inkomstendata (SPOLIS). Hierbij namen wij ook maand 11 en 12 van het voorafgaande jaar mee. Hiermee houden we rekening met een stijging in het uurloon in een nieuwe baan ten opzichte van de vorige baan waarbij er een maand tussen zit. Bij een stijging of daling van het uurloon mag er maximaal een maand tussen zitten waarin een persoon niet werkt. We kijken binnen hetzelfde jaar of iemand van maand op maand een stijging/daling van 5 of 10 procent heeft in zijn/haar baan. Per jaar berekenen wij de uurloonskwartielen, waarbij wij kijken hoeveel mensen binnen dat kwartiel een inkomensstijging of -daling hebben gehad. Voor de derde meting hebben we deze analyses alleen voor het totaal uitgevoerd, dus niet per uurloonskwartiel.

In deze vraag worden alleen burgers die doorstromen vanuit een baan meegenomen. Zelfstandigen hebben geen dienstverband en stromen dus ook niet door, ook kan voor zelfstandigen het uurloon niet worden vastgesteld omdat hun gewerkte uren niet bekend zijn. We nemen in deze analyse alle burgers mee die ten minste twee maanden een baan in loondienst hadden omdat er dan een mogelijkheid is om door te groeien.

Deelvraag 2f luidt: *In hoeverre verandert de (kans op) uitstroom uit werk door de tijd? Kan dit uitgesplitst worden naar verschillende soorten uitstroom (denk hierbij aan uitstroom door bijstandsuitkering, WW-uitkering, een andere baan of iets anders)?*

Van werk naar WW, van werk naar bijstand en van werk naar AO worden bepaald aan de hand van de bestanden SPOLISBUS, SECMBUS, AOTOTPERSOONBUS, WWPERSOONBUS en BIJSTANDPERSOONBUS. Hierbij kijken we of burgers die in een jaar een baan hebben uitstromen naar een sociale regeling. We verwerken alle informatie naar maandelijkse data, waarna we bekijken of een werkende in dezelfde maand, de volgende maand of twee maanden later onder een sociale regeling valt. We bepalen of een burger werkend is aan de hand van SPOLISBUS voor een baan en SECMBUS voor zelfstandigen. Aangezien een werkende die de WW is ingestroomd niet ook de bijstand instroomt of de arbeidsongeschiktheid instroomt, is dit gemodelleerd aan de hand van een concurrerend risicomodel. Hierbij hebben we WW, AO, bijstand en baanverlies zonder sociale regelingen als concurrerende risico's opgesteld. We maken hierbij gebruik van een competing-risk regression-model. De factoren waarvoor gecorrigeerd is, staan in bijlage 0.

Deelvraag 1d luidt: *Hoe ontwikkelt de arbeidszekerheid (zoals vast, tijdelijk, zzp en gedetacheerde arbeidsovereenkomst) van burgers met een migratieachtergrond?*

Het onderscheid tussen **vaste en tijdelijke contracten** maken we met de variabele SCONTRACTSOORT⁶ uit de SPOLIS. Bij meerdere banen kijken we of de meest gemaakte basisuren dat jaar vast of tijdelijk zijn.

3.3 Algemene arbeidsmarktindicatoren en sociale zekerheid (arbeidstoeleiding)

In deze paragraaf geven we aan hoe we werkloosheid, participatie, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de arbeidsmarktomstandigheden in kaart hebben gebracht. Daarnaast gaan we in op de indicatoren die te maken hebben met sociale voorzieningen.

Voor het beantwoorden van vraag 1a over werkloosheid en 1b over participatie maken we gebruik van data uit de EBB en sluiten we aan bij de reguliere definitie voor het hebben van een baan van een uur per week.

Deelvraag 1a luidt: *Hoe ontwikkelt de werkloosheid van burgers met een migratieachtergrond?*

Werkloosheid meten we, net als het CBS en het CPB, op basis van de enquête beroepsbevolking (EBB). Iemand is namelijk alleen werkloos als die persoon wel op zoek is naar werk, en deze informatie niet beschikbaar is in registerbestanden. Het CBS en CPB kijken hierbij naar alle inwoners in de leeftijdsgroep 15 tot 75 jaar. Wij gebruiken in deze monitor echter alle inwoners in de leeftijdsgroep 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd om consistent te zijn met de leeftijdsgroep die wij gebruiken bij de andere indicatoren. Dit heeft als gevolg dat het werkloosheidspercentage niet vergelijkbaar is met het percentage in de vorige monitor of met die van het CPB of CBS.

We hanteren hierbij de volgende definitie, die ook door het CBS gebruikt wordt:

Werkloosheid = werkloze beroepsbevolking/totale beroepsbevolking

Werkloze beroepsbevolking = geen betaald werk, recent gezocht naar betaald werk en direct beschikbaar

⁶ Let op: er zit een kleine trendbreuk in deze variabele vanaf 2017, doordat payrolling van vast naar flex gaat.

Beroepsbevolking = werkzame beroepsbevolking + werkloze beroepsbevolking

We analyseren deze vraag op jaarniveau. Iemand is werkloos in een bepaald jaar als diegene maximaal 52 uur per jaar betaald werk heeft (oftewel een uur per week). Als iemand de EBB op meerdere peilmomenten heeft ingevuld, nemen we de gewichten van de verschillende peilingen mee. Voor de uitsplitsing naar subgroepen maken we gebruik van de persoonskenmerken die in registerdata staan. Dit in tegenstelling tot de vorige monitor waarbij gebruik werd gemaakt van kenmerken vanuit de EBB zelf. De EBB bevat echter geen informatie voor alle kenmerken waarvoor wij in de evenredigheidsanalyse corrigeren. Vandaar de keuze om de kenmerken vanuit de registerdata te gebruiken.

Deelvraag 1b luidt: *Hoe ontwikkelt de (bruto en netto) participatie van burgers met een migratieachtergrond?*

Net als bij onderzoeksvraag 1a, gebruiken we de EBB om participatie te meten, in lijn met de manier waarop het CBS en het CPB dit doen. Hierbij gaat het om dezelfde populatie als in de vorige onderzoeksvraag, namelijk inwoners in de leeftijdsgroep 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd. We hanteren hierbij de volgende definities voor participatie:

Bruto arbeidsparticipatie = hoeveel procent van de bevolking van 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd werkzaam of werkloos is.

Netto arbeidsparticipatie = hoeveel procent van de bevolking van 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd betaald werk heeft.

Hierbij is iemand werkzaam als diegene ten minste een uur per week een betaalde baan heeft.

Voor het in beeld brengen van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt maken we gebruik van registerdata. Bij de analyses op basis van registerdata kijken we alleen naar substantiële banen. Een substantiële baan hebben we gedefinieerd als een baan van ten minste twaalf basisuren per week, waarbij minstens het 40-urige werkweek wettelijk minimumloon (WML) wordt verdiend (dat geldt op 1 januari van het peiljaar). Het belangrijkste bronbestand voor deze analyses is de polisadministratie (SPOLIS). Stages worden niet meegeteld als substantiële baan. Ook werk waarvan de contractsoort onbekend is (dus niet vast en niet flexibel) wordt buiten beschouwing gelaten.

Deelvraag 1e luidt: *Hoe ontwikkelt de afhankelijkheid van socialezekerheidsvoorzieningen (type en duur) van burgers met een migratieachtergrond?*

Hiervoor kijken we naar het aantal maanden in een jaar waarvoor een burger een vorm van een socialezekerheidsvoorziening ontvangt. We sluiten voor de definitie van de socialezekerheidsvoorziening aan bij de definitie van het CBS, die inhoudt dat iemand een socialezekerheidsvoorziening ontvangt als diegene gebruikmaakt van een werkloosheidsuitkering, bijstandsuitkering, uitkering sociale voorzieningen overig (zoals de IOAW, IOAZ, Bbz, WWIK en de Wajong) of een uitkering bij arbeidsongeschiktheid. We halen de registratiedata rechtstreeks uit de desbetreffende bestanden (WWPEROONBUS, AOTOTPEROONBUS en BIJSTANDPEROONBUS). Hierdoor kunnen de aantallen verschillen ten opzichte van de vorige meting, omdat toen het gebruik van socialezekerheidsvoorzieningen werd bepaald aan de hand van de bron waar iemand het meeste inkomen uit ontving.

Deelvraag 2g luidt: *In hoeverre weten burgers met een migratieachtergrond vaker en sneller, of juist minder vaak en minder snel, een nieuwe baan te vinden na uitstroom uit werk, of vanuit de bijstand? En hoe duurzaam is die uitstroom?*

Het type contract na uitstroom uit de WW of bijstand wordt bepaald aan de hand van SPOLIS, SECMBUS WWPEROONBUS en BIJSTANDPEROONBUS. Per maand kijken wij welke mensen uit de WW (of bijstand) komen, door te kijken of iemand in een bepaalde maand een WW- (of bijstands)uitkering had, terwijl dit een maand later niet meer het geval is. Omdat wij kijken naar of iemand een baan heeft na uitstroom, is het belangrijk dat iemand ook de maand erna geen WW- (of bijstands)uitkering ontvangt.

Op basis van SECM identificeren wij mensen die in een maand een baan hadden, maar daarvoor niet. Voor de mensen die uit de WW (of bijstand) komen en in de daaropvolgende maand een baan hebben, kijken wij of dit een vaste baan of flexibele baan is. Hierbij kijken wij naar de eerste baan na uitstroom uit de WW (of bijstand).

Duur vinden baan na WW en duur vinden baan na bijstand worden bepaald aan de hand van SPOLISBUS, SECMBUS, AOTOTPERSOONBUS, WWPERSOONBUS en BIJSTANDPERSOONBUS. Bij duur WW kijken we naar de kans op uitstroom uit de WW, waarbij er wordt gekeken of een persoon die in een jaar de WW is ingestroomd in hetzelfde, het opvolgende of twee jaar daarna de WW verlaat. Hierbij wordt de informatie uit WWPERSOONBUS omgezet naar maandelijks informatie en het moment van uitstromen wordt bepaald aan de hand van de eerste maand dat iemand in zijn geheel geen WW-uitkering ontvangt. Duur bijstand en AO worden op dezelfde manier bepaald als duur WW, echter nemen we hier ook burgers mee die al voor de start van het jaar een bijstands- of AO-uitkering ontvangen (terwijl we bij de WW alleen nieuwe instroom meenemen). Hierbij corrigeren we nog voor het aantal jaren dat iemand een bijstands- of AO-uitkering ontvangt.

Bij WW naar werk bekijken we de kans dat burgers die eerst een WW-uitkering ontvangen en vervolgens een bijstandsuitkering ontvangen gaan werken. We kijken hierbij naar burgers die maximaal vijf jaar in de bijstand zitten. De informatie van bijstand en werk wordt omgezet naar maandelijks data. De status van een persoon wordt aangemerkt als van WW naar bijstand naar werk, als tussen de overgangen maximaal één maand geen van de statussen geldt en de juiste volgorde aanneemt.

Alle indicatoren zijn gemodelleerd als een risicomodel met behulp van een zogenaamde Cox Proportional Hazard-model. De bijbehorende factoren waarvoor gecorrigeerd is, staan in bijlage 0.

3.4 Verdere analyse van de subgroepen

Tot dusverre hebben we analyses besproken over specifieke indicatoren voor een standaard zedeling van migratieachtergronden. Om over vele indicatoren uitspraken te doen over vele subgroepen, vatten we eerst de indicatoren en de subgroepen samen. We kijken hierbij naar gecorrigeerde en ongecorrigeerde verschillen ten aanzien van het gemiddelde.

De indicatoren vatten we samen met behulp van principale-componentenanalyse (PCA). Hiervoor maken we eerst een voorselectie van indicatoren die met elkaar te maken hebben. De volgende indicatoren kunnen bijvoorbeeld samengevoegd worden om de overgang van bachelor/master naar werk te beschrijven: duur (dagen) vaste baan na bachelor diploma, duur (dagen) vaste baan na masterdiploma, burgers (%) met baan na minder dan drie jaar bachelor, burgers (%) met baan na minder dan drie jaar master, enz. Een principale component neemt een lineaire combinatie tussen deze indicatoren zodat zo veel mogelijk van de variatie in de indicatoren gevangen wordt. Aan de 'loadings' lezen we af hoe (positief of negatief) en hoe sterk iedere indicator correleert met de component. Iedere subgroep krijgt een 'samenvattende' score op basis van zo'n component. Een subgroep met een hoge samenvattende score heeft doorgaans hoge (of juist lage) waarden op de indicatoren waar de component positief (of negatief) mee correleert. In de tekst geven we aan hoe de score op een component verbonden is met de waarden die een subgroep heeft op de achterliggende indicatoren.

Als data gebruiken we indicatoren met verschillen ten aanzien van het gemiddelde van bevolking, of, zoals bij geslacht, verschillen ten aanzien van de gemiddelde man of gemiddelde vrouw. We gebruiken drie jaartallen (2008, 2013 en het laatste jaar). Naast de verschillen voegen we ook de verschillen toe die gecorrigeerd zijn voor persoonskenmerken. Per indicator zetten we dit allemaal onder elkaar, zoals te zien is in de onderstaande tabel. Vervolgens standaardiseren we de data en berekenen we de principale componenten, de 'loadings' en de component scores per subgroep.

Subgroep	Indicator 1	Indicator 2	...	Indicator 8
2008, Turkije	18	10		3
2008, Turkije, vrouw	17	12		4
...	...	...	...	...
2008, Turkije, gecorrigeerd	12	8		2
2008, Turkije, vrouw, gecorrigeerd	10	9		1
...	...	...	...	...
2022, Turkije	19	7		4
2022, Turkije, vrouw	18	9		3
...	...	...	...	...

Tabel 2. Fictieve voorbeelddata voor het maken van een samenvattende score (PCA-component) met acht indicatoren

Zoals beschreven in paragraaf 2.2 kijken we bij de subgroepen naar specifieke herkomstregio's zoals Turkije, Indonesië, Suriname, Polen, Syrië en Duitsland. Binnen die regio's maken we verder onderscheid naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, generatie, aantal ouders geboren in het buitenland, gemeentegrootte en verblijfsduur in Nederland. In onze analyse plotten we allereerst de samenvattende scores van de herkomstlanden, zoals scores 'middelbareschoolniveau (2008)' en 'middelbareschoolniveau (laatste jaar)'. Hierbij clusteren we herkomstlanden in drie of vier groepen zodat we de algemene eigenschappen per groep kunnen bespreken. Voor het clusteren gebruiken we k-means clustering.

3.4.1 Jaren clusteranalyse 2008, 2013 en meest recente jaar

Voor de clusteranalyse gebruiken wij 2008, 2013 en het meest recente jaar. Het meest recente jaar is per variabele verschillend en kan 2021, 2022 of 2023 zijn. Zie bijlage 0 voor een overzicht van het meest recente jaar per indicator. Er zijn drie bijzonderheden die hier (gedeeltelijk) van afwijken. Dit lichten we hierna toe.

- a. De variabelen die gebaseerd zijn op het Schoolverlatersonderzoek (SVO) (*aansluiting opleiding met werk, problemen bij het vinden van een stage en zeven keer of meer solliciteren voor een stage en minimum aantal sollicitaties voor een stage*) zijn pas vanaf 2016 beschikbaar. Deze variabelen vormen samen het subthema stage. Voor deze variabelen zijn 2016 en het meest recente jaar 2021 meegenomen.
- b. Bij de variabele (vaste) baan na 3 jaar is de waarneming van 2008 het cohort 2008 dat we volgen tot in 2011, de waarneming van 2013 is het cohort 2013 dat we volgen tot in 2016 en het laatste waarnemingsjaar is het cohort 2020 dat volgen we volgen tot in 2023.
- c. We volgen ook een aantal cohorten in het onderwijs (voor de indicator behaald diploma na 3/4/5 jaar):
 - i. Leerlingen in het 3^e leerjaar van het vmbo (volgen we 3 jaar):
 - 2008 is het cohort van 2008 dat we volgen tot en met 2011;
 - 2013 is het cohort van 2013 dat we volgen tot en met 2016;
 - Het laatste jaar is het cohort van 2018 dat we volgen tot en met 2021.
 - ii. Leerlingen in het 3^e leerjaar van de havo (volgen we 4 jaar):
 - 2008 is het cohort van 2008 dat we volgen tot en met 2012;
 - 2013 is het cohort van 2013 dat we volgen tot en met 2017;
 - Het laatste jaar is het cohort van 2017 dat we volgen tot en met 2021.
 - iii. Leerlingen in het 3^e leerjaar van het vwo (volgen we 5 jaar):
 - 2008 is het cohort van 2008 dat we volgen tot en met 2013;
 - 2013 is het cohort van 2013 dat we volgen tot en met 2018;
 - Het laatste jaar is het cohort van 2016 dat we volgen tot en met 2021.

4 Gedetailleerde uitwerking indicatoren

Voor de meting van 2023 wordt een selectie van indicatoren uit de tweede meting herhaald en wordt eenmalig een aantal nieuwe indicatoren toegevoegd dat gaat over onderwijs. In dit hoofdstuk wordt elk van deze indicatoren uitgebreid beschreven en worden de benodigde stappen toegelicht om de indicator te maken. In paragraaf 4.1 beschrijven we de selectie van indicatoren uit de tweede meting. In paragraaf 4.2 beschrijven we twee aanpassingen/uitbreidingen ten opzichte van de tweede meting. In paragraaf 4.3 gaan we in op de nieuwe indicatoren.

4.1 Selectie van indicatoren uit de tweede meting

4.1.1 Aandeel gediplomeerden

- a. Vanuit het bestand EXAMVOTAB, waarin de middelbare school-examenresultaten staan, worden cohorten per jaar gemaakt van de scholieren. Voor de examens van schooljaar 2005/2006 wordt het bestand EXAMVOTAB 2005 gebruikt, het jaartal van het bestand geeft het begin van het schooljaar aan.
- b. We behouden alle leerlingen die op de variabele examuitslagvo de indicatie geslaagd hebben gekregen.
- c. Het referentiebestand OPLEIDINGSNRREFV28 wordt gebruikt om het opleidingsnummer te koppelen aan het soort opleiding dat iemand heeft gevolgd. Hierin onderscheiden we vwo, havo, vmbo theoretisch/gemengd en vmbo basis/kader.
- d. Het aantal gediplomeerden per categorie als percentage van het totaal wordt uitgerekend. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.2 Gestopt met studie zonder diploma

- a. Vanuit het bestand ONDERWIJSINSCHRITAB halen we onderwijsinschrijvingen per studiejaar. Hierin behouden we studenten die op 1 oktober nog staan ingeschreven. We verwijderen studenten op het voortgezet onderwijs, primair onderwijs en voorschoolse educatie. Burgers in deeltijd of duaal onderwijs laten we in de analyse ook buiten beschouwing.
- b. We ontdebellen de inschrijvingen zodat we per student maar één inschrijving per studiejaar behouden. Hierin behouden we de inschrijving met de laatste eindinschrijfdatum en/of het hoogste type onderwijs.
- c. We koppelen het bestand van jaar t (schooljaar t-1/t) aan het bestand van jaar t+1 om het mogelijke afstudeercohort te definiëren. Studenten die in jaar t studeren maar niet meer in jaar t+1 zijn het mogelijke afstudeercohort.
- d. Vanuit de bestanden DIPLOMAMBOTAB en DIPLOMAHBOTAB halen we de diploma's uit het mbo, hbo en wo. Hieruit halen we per studiejaar het cohort dat een diploma heeft gehaald.
- e. We koppelen deze bestanden aan elkaar per type mbo-opleiding (mbo 1, mbo 2 en mbo 3 + 4). Studenten die in het mogelijke afstudeercohort zitten, maar geen diploma hebben gehaald, worden gedefinieerd als gestopt zonder diploma.
- f. Het percentage mensen dat is gestopt zonder diploma wordt berekend door het aantal mensen dat is gestopt zonder diploma te delen door de totale studentenpopulatie in jaar t. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.3 Voortijdig schoolverlaters

- a. Deze indicator wordt gemaakt met het bestand VSVTAB. Dit bestand bevat alle burgers die op 1 oktober staan ingeschreven in een door de overheid bekostigd vo-, mbo- of vavo-opleiding.

-
- b. Dit bestand bevat de variabele vsv3cat. Deze variabele geeft aan of een persoon een voortijdig schoolverlater is. Een individu wordt als schoolverlater gezien als hij/zij een jaar na het peilmoment het bekostigd onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of een diploma op ten minste mbo-niveau 2.
 - c. We koppelen dit bestand aan het inschrijvingenbestand dat is gemaakt zoals beschreven in 4.1.2 a en b. Hieruit delen we gebruikmakend van het referentiebestand OPLEIDINGSNRREF de populatie in mbo 1, mbo 2 en mbo 3 + 4. Alleen de studenten die een van deze opleidingen hebben gevolgd, worden behouden.
 - d. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.4 *Problemen met vinden van stage*

- a. Deze indicator wordt gemaakt met het bestand SVO. Dit is het schoolverlatersonderzoek uitgevoerd door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). Het gedeelte van het schoolverlatersonderzoek waar deze indicator op is gebaseerd is een steekproef onder burgers die een mbo-opleiding hebben afgerond.
- b. De relevante vraag voor deze indicator is: Heb je tijdens de gevolgde mbo-opleiding problemen ondervonden bij het vinden van een stageplaats? Mogelijke antwoorden zijn hier ja of nee.
- c. Het percentage burgers dat problemen heeft ondervonden wordt berekend door het aantal mensen met een ja te delen door het totaal aantal mensen dat de vraag heeft ingevuld. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.5 *Hoeveel keer solliciteren voor stage*

- a. Deze indicator wordt gemaakt met het bestand SVO. Dit is het schoolverlatersonderzoek uitgevoerd door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). Het gedeelte van het schoolverlatersonderzoek waar deze indicator op is gebaseerd is een steekproef onder burgers die een mbo-opleiding hebben afgerond.
- b. De relevante vraag voor deze indicator is: Hoe vaak heb je gesolliciteerd voordat je een leerplek of stageplaats vond? Als je meerdere stages hebt gedaan, denk dan aan de stage waar je de meeste sollicitaties voor hebt gedaan. Mogelijke antwoorden op deze vraag zijn: 1 keer, 2-3 keer, 4-6 keer, 7-10 keer, meer dan 10 keer of ik heb niet hoeven solliciteren.
- c. De laatste antwoordcategorie is pas vanaf 2019 toegevoegd. In de tweede meting is ervoor gekozen om deze categorie als missing op te geven om de trendbreuk met het verleden te beperken. Voor deze meting lijkt het ons echter beter om deze categorie wel mee te nemen, aangezien er nu een aantal jaren met deze vraagstelling beschikbaar is. Voor deze categorie vullen we dan het cijfer 0 in. Het gevolg hiervan zal waarschijnlijk zijn dat het gemiddelde minimaal aantal solliciteren vanaf 2019 iets lager ligt dan ervoor.
- d. Per cohort nemen we het minimale getal (2 bij categorie 2-3 keer) om het minimale aantal sollicitaties per persoon te meten. Het gemiddelde wordt vervolgens berekend door alle cijfers op te tellen en te delen door het totaal. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de gemiddeldes per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.6 *Baan vinden 3 jaar na afstuderen*

- a. Afgestudeerden worden gedefinieerd zoals omschreven in 4.1.2. Studenten die wel studeren in jaar t-1, niet meer in jaar t en die een diploma hebben gehaald zijn het afstudeercohort met diploma van jaar t. In dit bestand vinden we ook de datum van het afstuderen.
- b. We willen alleen die burgers meenemen die in Nederland zijn blijven wonen. Daarom wordt dit bestand gekoppeld met het bestand ADRESOBJECTBUS. Alleen die burgers die 3 jaar later nog in Nederland wonen, worden in het vervolg behouden.
- c. We koppelen de behouden burgers aan het SPOLIS-bestand. Hierin worden de contract- en salarisadministratie bijgehouden. We kijken alleen naar substantiële banen. Een substantiële baan is een baan met meer dan 12 basisuren per week en een uurloon boven het minimumloon.

-
- d. We genereren de eerste datum van het contract en dus de datum van het vinden van een baan door te kijken naar de variabele start in SPOLIS per persoon. We nemen hierin alleen de startdatum van de eerste substantiële baan mee.
 - e. We creëren een dummyvariabele 'baan vinden 3 jaar na afstuderen' door te kijken of het verschil tussen de datum van het diploma en de duur tot het vinden van een baan minder dan 1096 ($365,25 \cdot 3$) is.
 - f. Het percentage mensen dat een baan heeft gevonden 3 jaar na afstuderen wordt bepaald door het aantal mensen dat een baan heeft gevonden 3 jaar na afstuderen te delen door het hele afstudeercohort met een diploma in jaar t. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

Voor de derde meting is informatie uit de SPOLIS beschikbaar tot en met Q1 2023. Informatie over zelfstandigen is echter maar beschikbaar tot en met 2021. SECMBUS is beschikbaar tot en met 2022, maar INPATAB tot en met 2021. INPATAB hebben we nodig om na te gaan of er sprake is van een substantiële baan als zelfstandige.

Van een afstudeercohort studeren de studenten uiterlijk in september van dat jaar af. Het vinden van een baan binnen 3 jaar kunnen we daarom volledig bepalen voor afstudeercohort 2020 en het vinden van een baan als zelfstandige binnen 3 jaar kunnen we bepalen tot en met afstudeercohort 2018. Let op! Dit betekent wel dat voor afstudeercohort 2019 en 2020 degenen die eerder een substantiële baan hebben gevonden als zelfstandige dan dat ze een baan in loondienst hebben gevonden niet kunnen worden uitgesloten van de groep die een baan in loondienst vindt. Dat gebeurt wel bij de andere cohorten. Met andere woorden: er wordt dus bij de andere cohorten gekeken naar de eerste substantiële baan: in loondienst of als zelfstandige.

4.1.7 Vaste baan vinden tot 3 jaar na afstuderen

Deze indicator wordt op dezelfde manier bepaald als beschreven onder 4.1.6 met de volgende toevoeging: De variabele contractsoort in SPOLIS geeft aan of een contract een vast contract is of niet. Bij deze indicator wordt er alleen gekeken naar het percentage mensen dat binnen 3 jaar een vast contract heeft gevonden.

4.1.8 Aansluiting baan bij gevolgde opleiding

- a. Deze indicator wordt gemaakt vanuit het bestand SVO. Dit is het schoolverlatersonderzoek uitgevoerd door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). Het gedeelte van het schoolverlatersonderzoek waar deze indicator op is gebaseerd, is een steekproef onder burgers die een mbo-opleiding hebben afgerond.
- b. De relevante vraag voor deze indicator is: Hoe is de aansluiting tussen de gevolgde mbo-opleiding en uw huidige functie? De scores hebben de volgende betekenis: 1 = slechte aansluiting; 2 = matige aansluiting; 3 = voldoende aansluiting; 4 = goede aansluiting.
- c. Dit bestand wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de gemiddeldes per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.9 Uurloon

- a. Om het uurloon te berekenen, gebruiken we het SPOLIS-bestand. Het gemiddelde uurloon kan dus alleen voor mensen in loondienst berekend worden.
- b. Het gemiddelde uurloon van een baan wordt berekend door het totale basisloon in een jaar te delen door het aantal basisuren in dat jaar. Het basisloon is het loon exclusief bijzondere beloningen, toeslagen en overwerkloon. De basisuren zijn het aantal verloonde uren minus het aantal overwerkuren in een jaar.
- c. Het gemiddelde uurloon van een persoon berekenen we door het basisloon over alle banen te delen door het aantal basisuren over alle banen.
- d. Dit bestand wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de gemiddeldes per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.10 *Uurloonstijgingen en -dalingen*

- a. Een daling of stijging van het uurloon van minimaal 10 procent (of minimaal 5 procent) bepalen we op basis van maandelijkse inkomstendata (SPOLIS).
- b. Hierbij nemen wij ook maand 11 en 12 van het voorafgaande jaar mee. Hiermee houden we rekening met een stijging in het uurloon in een nieuwe baan ten opzichte van de vorige baan waarbij er een maand tussen zit. Bij een stijging of daling van het uurloon mag er maximaal een maand tussen zitten waarin een persoon niet werkt. We kijken binnen hetzelfde jaar of iemand van maand op maand een stijging/daling van 10 procent (of 5 procent) heeft in zijn/haar baan.
- c. In deze vraag worden alleen burgers die doorstromen vanuit een baan meegenomen. Zelfstandigen hebben geen dienstverband en stromen dus ook niet door, ook kan voor zelfstandigen het uurloon niet worden vastgesteld omdat hun gewerkte uren niet bekend zijn. We nemen in deze analyse alle burgers mee die ten minste twee maanden een baan in loondienst hadden omdat er dan een mogelijkheid is om door te groeien. We kijken zowel naar burgers die bij dezelfde werkgever blijven als degene die van werkgever zijn gewisseld.

4.1.11 *Percentage vast contract*

- a. In het bestand SPOLIS staat de variabele contractsoort. Deze variabele geeft aan of een contract voor bepaalde of onbepaalde (vast contract) tijd is. We kijken alleen naar substantiële banen. Een substantiële baan is een baan met meer dan 12 basisuren per week en een uurloon boven het minimumloon.
- b. Voor deze indicator tellen we alle mensen met een vast contract en delen dat door het totaal aantal mensen met een substantiële baan.
- c. Dit bestand wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

4.1.12 *Kans op doorstroom van een tijdelijk naar een vast contract - in hetzelfde of een ander bedrijf*

- a. In het bestand SPOLIS staat de variabele contractsoort. Deze variabele geeft aan of een contract voor bepaalde of onbepaalde (vast contract) tijd is. We kijken alleen naar substantiële banen. Een substantiële baan is een baan met meer dan 12 basisuren per week en een uurloon boven het minimumloon.
- b. De kans op doorstroom van een tijdelijk naar een vast contract wordt bepaald aan de hand van het contract type van een werknemer. Hierbij wordt gekeken naar burgers die in een jaar een substantiële baan (minimaal twaalf uur per week voor meer dan twee weken) met een tijdelijk contract hebben, hetzelfde of het volgende jaar een substantiële baan met een vast contract krijgen.
- c. In de tweede meting werden ook voor alle jaren hazardratio's getoond. In de derde meting wordt alleen de grafiek met aandeel burgers met een tijdelijk contract dat binnen 24 maanden een vast contract krijgt in het meest recente jaar getoond. Voor de derde meting is dit 2021. We volgen de mensen in dit cohort maximaal 2 jaar afhankelijk van het moment van instroom.

4.1.13 *Werkloosheid (inclusief uitsplitsingen naar gender, leeftijd, opleidingsniveau)*

- a. Werkloosheid meten we, net als het CBS en het CPB, op basis van de enquête beroepsbevolking (EBB). Iemand is namelijk alleen werkloos als die persoon wel op zoek is naar werk, en deze informatie niet beschikbaar is in registerbestanden.
- b. Het CBS en CPB kijken hierbij naar alle inwoners in de leeftijdsgroep 15 tot 75 jaar. Wij gebruiken in deze monitor echter alle inwoners in de leeftijdsgroep 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd om consistent te zijn met de leeftijdsgroep die wij gebruiken bij de andere indicatoren.
- c. Werkloosheid = werkloze beroepsbevolking/totale beroepsbevolking.
- d. Beroepsbevolking = werkzame beroepsbevolking + werkloze beroepsbevolking (geen betaald werk, recent gezocht naar betaald werk en direct beschikbaar).
- e. We analyseren deze vraag op jaarniveau. Iemand is werkloos in een bepaald jaar als diegene maximaal 52 uur per jaar betaald werk heeft (oftewel een uur per week). Als iemand de EBB op meerdere peilmomenten heeft ingevuld, nemen we de gewichten van de verschillende peilingen mee.

-
- f. Dit bestand wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen. Hierin delen we de bestanden op in verschillende uitsplitsingen (gender, leeftijd, opleidingsniveau) om de percentages in deze categorieën te berekenen.

4.1.14 *Netto- en brutoparticipatie (inclusief uitsplitsingen)*

- a. Net als bij werkloosheid gebruiken we de EBB om participatie te meten, in lijn met de manier waarop het CBS en het CPB dit doen. Wij gebruiken wel een net andere populatie namelijk inwoners in de leeftijdsgroep 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd (in plaats van 75 jaar). We hanteren hierbij de volgende definities voor participatie.
- b. Bruto arbeidsparticipatie = hoeveel procent van de bevolking van 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd werkzaam of werkloos is.
- c. Netto arbeidsparticipatie = hoeveel procent van de bevolking van 15 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd betaald werk heeft.
- d. Dit bestand wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen. Hierin delen we de bestanden op in verschillende uitsplitsingen (gender, leeftijd, opleidingsniveau) om de percentages in deze categorieën te berekenen.

4.1.15 *Percentage WW*

- a. Deze indicator wordt gemaakt op basis van het bestand WWPEROONBUS;
- b. Voor de burgers in de populatie (15 tot aan de pensioenleeftijd exclusief studenten) bepalen we het aantal maanden in een jaar waarin een burger een WW-uitkering ontvangt. Dit delen we door het totaal aantal burgers in de populatie keer twaalf maanden.

4.1.16 *Percentage bijstand*

- a. Deze indicator wordt gemaakt op basis van het bestand BIJSTANDPEROONBUS;
- b. Voor de burgers in de populatie (15 tot aan de pensioenleeftijd exclusief studenten) bepalen we het aantal maanden in een jaar waarin een burger een bijstandsuitkering ontvangt. Dit delen we door het totaal aantal burgers in de populatie keer twaalf maanden.
- c. Tozo-uitkeringen worden hier buiten beschouwing gelaten.

4.1.17 *Kans van WW naar werk*

- a. Deze indicator wordt gemaakt met de bestanden SPOLISBUS, SECMBUS en WWPERSOONBUS.
- b. We bepalen de kans op uitstroom uit de WW door van de burgers die in een jaar de WW zijn ingestroomd in hetzelfde, het opvolgende of twee jaar daarna de WW verlaat en aan het werk gaat. Hierbij wordt de informatie uit WWPERSOONBUS omgezet naar maandelijkse informatie en het moment van uitstromen wordt bepaald aan de hand van de eerste maand dat iemand in zijn geheel geen WW-uitkering ontvangt en een substantiële baan heeft.
- c. De populatie bestaat uit iedereen die minimaal een dag in het jaar een WW-uitkering ontving en ook dat jaar is ingestroomd van 15-pensioenleeftijd exclusief studenten.
- d. In de tweede meting werden ook voor alle jaren hazardratio's getoond. In de derde meting wordt alleen de grafiek met aandeel burgers met een WW-uitkering dat per maand aan het werk is gegaan gemaakt voor het meest recente jaar. Voor de derde meting is dit 2020. We volgen alle mensen in dit cohort twee jaar.

4.1.18 *Kans van WW naar bijstand*

- a. Deze indicator wordt gemaakt met de bestanden WWPERSOONBUS en BIJSTANDPERSOONBUS.
- b. We bepalen de kans op uitstroom uit de WW door van de burgers die in een jaar de WW zijn ingestroomd in hetzelfde, het opvolgende of twee jaar daarna te bepalen of zij de WW verlaten en direct de bijstand instromen. Hierbij wordt de informatie uit WWPERSOONBUS omgezet naar maandelijkse informatie en het moment van uitstromen wordt bepaald aan de hand van de eerste maand dat iemand in zijn geheel geen WW-uitkering ontvangt en wel een bijstandsuitkering ontvangt.

-
- c. De populatie bestaat uit iedereen die minimaal een dag in dat jaar een WW-uitkering ontving en ook dat jaar is ingestroomd van 15-pensioenleeftijd exclusief studenten.
 - d. In de tweede meting werden ook voor alle jaren hazardratio's getoond. In de derde meting wordt alleen de grafiek met aandeel burgers met een WW-uitkering dat per maand de bijstand is ingestroomd gemaakt voor het meest recente jaar. Voor de derde meting is dit 2020. We volgen alle mensen in dit cohort twee jaar.

4.1.19 *Kans van bijstand naar werk*

- a. Deze indicator wordt gemaakt met de bestanden SPOLISBUS, SECMBUS en BIJSTANDPERSOONBUS.
- b. We bepalen de kans op uitstroom uit de bijstand door van de burgers die in een jaar een bijstandsuitkering ontvingen te bepalen welk deel de bijstand verlaat en een substantiële baan krijgt.
- c. De populatie bestaat uit iedereen die minimaal een dag in het jaar een bijstandsuitkering had van 15-pensioenleeftijd exclusief studenten. We nemen hier ook burgers mee die al voor de start van het jaar een bijstandsuitkering ontvangen (terwijl we bij de WW alleen nieuwe instroom meenemen). In de jaren 2020 en 2021 konden zelfstandigen een Tozo-uitkering⁷ ontvangen en stroomden flexwerkers de bijstand in omdat deze groep niet altijd direct aanspraak maakt op een WW-uitkering. In de tweede meting zijn burgers met een Tozo-uitkering meegenomen, maar voor deze derde meting zijn deze Tozo-uitkeringen buiten beschouwing gelaten naar aanleiding van de eerste bijeenkomst met de begeleidingscommissie voor deze meting (d.d. 25-5-2023).
- d. In de tweede meting werden ook voor alle jaren hazard ratio's getoond. In de derde meting wordt alleen de grafiek met aandeel burgers met een bijstandsuitkering dat per maand aan het werk is gegaan gemaakt voor het meest recente jaar. Voor de derde meting is dit 2021. We volgen de mensen in dit cohort maximaal twee jaar afhankelijk van het moment van instroom.

4.2 **Aanpassing van indicatoren uit de tweede meting**

4.2.1 *Algemene aanpassing voor alle indicatoren: mbo opsplitsen naar niveau 1, 2, 3 en 4 in plaats van bbl en bol*

Benodigde stappen:

- a. Mbo-opleidingen in OnderwijsinschrTAB en Diplomambotab uitsplitsen naar niveau 1, 2 en 3+4. Dit doen we door de opleidingen van studenten te koppelen aan het referentiebestand OPLEIDINGSNRREFVV via de variabele OPLNR.
- b. Vervolgens koppelen we de opleiding via dit referentiebestand en het bijbehorende referentiebestand CTO2021V en sleutelvariabele CTOREFVV aan de SOI2021 indeling.
- c. Deze standaardindeling onderwijs bevat verschillende codes voor mbo-niveau 1, 2, 3 en 4. Hiermee kan het onderscheid tussen de verschillende niveaus in het mbo gemaakt worden.
- d. Alle relevante indicatoren van vorig jaar opnieuw draaien die gaan over het mbo-onderwijs.

4.2.2 *Problemen met stageplaats vinden per sector*

Voor deze indicator gebruiken we ook de indeling naar sectorkamers.

Benodigde stappen

- a. Mbo-opleidingen in Onderwijsinschrijftab uitsplitsen naar mbo 1, 2 en 3+4. Dit doen we op de manier omschreven in 4.2.1.

⁷ De Tozo-uitkering is een uitkering die bestaat uit twee delen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud wanneer het inkomen als gevolg van de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt en een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen ([Tozo en Bbz | ZZP Nederland \(zpz-nederland.nl\)](#)).

-
- b. Mbo-opleidingen uitsplitsen naar sectorkamers (negendeling). We doen dit op basis van de variabele SECTORKAMER. In principe komt het huidige referentieboek voor niveau en sectorkamer exact overeen met de 2022/23-indeling van SBB. Het kan zijn dat er voor eerdere jaren hier en daar iets afwijkt omdat het CBS in het referentieboek de meest recente situatie aanhoudt.
 - c. We koppelen scholieren aan hun opleiding in Onderwijsinschrijftab met de indeling per sectorkamer.
 - d. We koppelen de scholieren met hun opleiding en sectorkamer aan het SVO-bestand.
 - e. We koppelen dit bestand met het bestand met achtergrondkenmerken van burgers;
 - f. We berekenen het percentage studenten dat problemen heeft ondervonden met het vinden van een stage per sectorkamer voor de verschillende migratieachtergronden.

Mogelijke beperkingen:

- a. Het SVO is een steekproef onder mbo-studenten met een beperkte omvang. Zelfs zonder uitsplitsing naar sectorkamers was de steekproefgrootte onder bepaalde migratieachtergronden al te klein om resultaten te presenteren. Wij verwachten dat voor veel specifieke migratielanden de steekproef te klein zal zijn om de indicator 'problemen met vinden stageplaats' uit te splitsen naar sectorkamers.

4.2.3 *Aanpassing bijstand*

Bij het berekenen van het aandeel met een bijstandsuitkering hebben we voor deze derde editie in tegenstelling tot de tweede editie Tozo-uitkeringen buiten beschouwing gelaten. Zie ook paragraaf 4.1.16.

4.3 **Nieuwe indicatoren onderwijs**

4.3.1 *Niveaus derde leerjaar middelbare school*

Het doel van deze indicator is beter te kunnen duiden waar de verschillen ontstaan tussen de CBS-indicator 'niveau derde leerjaar middelbare school' en de indicator 'aandeel gediplomeerden per niveau' uit de vorige editie van de monitor.

Benodigde stappen:

- a. Per jaar maken we een bestand met alle leerlingen in het derde leerjaar op basis van OnderwijsinschrTAB.en de variabele VOLEERJAAR. Het niveau van de opleiding bepalen we op dezelfde manier als in 4.2.1 uit het referentieboek horend bij de variabele OPLNR;
- b. We koppelen dit bestand met het bestand met achtergrondkenmerken van burgers;
- c. We berekenen het aandeel per niveau voor de verschillende migratieachtergronden.

4.3.2 *Verdeling over mbo-niveaus binnen sectorkamers*

We brengen zowel de verdeling over de mbo-niveaus in beeld als de verdeling over de sectorkamers. Daarnaast brengen we binnen de sectorkamers in beeld wat de verdeling is over de mbo-niveaus. Bij de mbo-niveaus voegen we niveau 3 en 4 samen om het aantal uitsplitsingen te beperken.

Benodigde stappen

- a. Mbo-opleidingen in Onderwijsinschrijftab uitsplitsen naar mbo 1, 2 en 3+4. Dit doen we op de manier omschreven in 4.2.1.
- b. Mbo-opleidingen uitsplitsen naar sectorkamers (9-deling). Dit doen we door de koppeltabel van het SBB te gebruiken. Hierin zijn mbo-opleidingen uitgesplitst naar sectorkamers met een bijbehorende CREBO-code. Deze CREBO-code staat ook in het referentiebestand OPLEIDINGSNRREFVV. Als deze codes overeenkomen, is het mogelijk om deze indelingen aan elkaar te koppelen.
- c. We analyseren de studiekeuzes van studenten met verschillende migratieachtergronden.

4.3.3 *Verdeling over mbo-niveaus binnen de richtingen ICT en Verpleging en verzorging*

We brengen voor twee subrichtingen op het mbo, namelijk *ICT* en *Verpleging en Verzorging* in beeld wat de verdeling van de studenten is over mbo 1, 2 en 3+4.

4.3.4 *Hoogst behaalde opleidingsniveau 25-45-jarigen*

Het CBS-bestand dat we hiervoor kunnen gebruiken is Hoogsteopltab. Dit bestand is een samengesteld bestand gemaakt door het CBS. Dit betekent dat uit verschillende bronnen en registers informatie wordt gecombineerd. Voor burgers waarvoor geen informatie beschikbaar is, wordt geïmputeerd (bijgeschat).

De dekkingsgraad van dit bestand (het percentage van de bevolking waarvoor informatie beschikbaar is) was in 2019 69%. Dit lijkt een goede basis te zijn voor rapportage over de gehele bevolking. Echter, het bestand is voornamelijk goed gevuld voor burgers die in Nederland hun opleiding hebben gevolgd en voor burgers die dit enigszins recent hebben gedaan. Voor oudere burgers en burgers die in het buitenland hun opleiding hebben gevolgd, is de informatie vaker missend. Er zijn dus goede redenen om aan te nemen dat dit bestand voor oudere burgers met een eerste of tweede generatie migratieachtergrond relatief vaak missend is. Voor voornamelijk deze groepen is missende informatie dus bijgeschat en onderhevig aan onzekerheid. Aangezien we voor andere indicatoren wel de beschikking hebben over duidelijke microdata vinden wij deze indicator in vergelijking twijfelachtig.

We hebben het hoogst behaalde opleidingsniveau in de vorige editie van de monitor gebruikt als controlevariabele. Dit wordt ook aangegeven door het CBS als reële mogelijkheid. Hiervoor hebben we missende waarden geïmputeerd. We vinden de onzekerheid in deze methode echter te groot om het hoogst behaalde opleidingsniveau als aparte indicator op te nemen voor alle leeftijden.

Het hoogst behaalde opleidingsniveau is wel beter gevuld voor de jongere leeftijdsgroepen. Daarom maken we deze indicator voor de groep 25 - 45-jarigen. We maken hiervoor in het populatiebestand een dummyvariabele aan die aangeeft of een individu in een bepaald jaar in dit cohort viel.

Voor de burgers met een eerste generatie migratieachtergrond geeft HOOGSTEOPLTAB naar verwachting een vertekend beeld, omdat deze groep waarschijnlijk veel minder vaak laag opgeleid is dan uit de algehele registratie zou blijken. Deze indicator wordt daarom voor de eerste generatie niet getoond.

Benodigde stappen:

- a. Definiëren van het gekozen leeftijdscohort in het populatiebestand door middel van een dummyvariabele;
- b. Op basis van het Hoogsteopltab delen we het opleidingsniveau in verschillende groepen (bijvoorbeeld laag, midden, hoog op basis van de SOI);
- c. Mergen van het Hoogsteopltab met het populatiebestand. We behouden alleen dat deel van de populatie die valt binnen het gekozen leeftijdscohort;
- d. We berekenen het percentage met een bepaald opleidingsniveau per migratieachtergrond.

4.3.5 *Hoogst behaalde opleidingsniveau 30-jarigen*

De analyse onder 4.3.2 doen we ook een keer exclusief voor de groep 30-jarigen te doen. Een voordeel hiervan is dat mogelijke schommelingen over tijd beter zichtbaar zijn.

4.3.6 *Zeven keer of vaker moeten solliciteren voor stage*

In het schoolverlatersonderzoek en het rapport van het ROA over mbo-studenten uit 2018 staat de indicator 7 keer of vaker moeten solliciteren voor een stage. Omdat dit ook correspondeert met de antwoordcategorieën op deze vraag (4-6 keer en 7-10 keer) nemen wij dit als indicator op.

Benodigde stappen:

- a. We maken een dummyvariabele genaamd *zeven_keer_solliciteren*. Vervolgens delen we via deze dummyvariabele de mbo-studenten in twee groepen, namelijk de groep die zeven keer of meer heeft moeten solliciteren en de groep die dat niet hoefde. Dit is dezelfde werkwijze als het ROA.
- b. We koppelen dit bestand met het bestand met achtergrondkenmerken van burgers.
- c. We berekenen het percentage studenten dat zeven keer of meer heeft moeten solliciteren voor de verschillende migratieachtergronden.

4.3.7 *Percentage baan na half jaar*

Benodigde stappen:

- a. Afgestudeerden worden gedefinieerd zoals omschreven in 4.1.2. Studenten die wel studeren in jaar t-1, niet meer in jaar t en waarvan we een diploma hebben kunnen vinden zijn het afstudeercohort met diploma van jaar t. In dit bestand vinden we ook de datum van het eindexamen.
- b. We willen alleen die burgers meenemen die in Nederland zijn blijven wonen. Daarom wordt dit bestand gekoppeld met het bestand ADRESOBJECTBUS. Alleen die burgers die een jaar later nog in Nederland wonen worden in het vervolg behouden.
- c. We koppelen de behouden burgers aan het SPOLIS-bestand. Hierin worden de contract en salarisadministratie bijgehouden. We kijken alleen naar substantiële banen. Een substantiële baan is een baan met meer dan 12 basisurens per week en een uurloon boven het minimumloon.
- d. We genereren de eerste datum van het contract en dus de datum van het vinden van een baan door te kijken naar de variabele *start* in SPOLIS per persoon. We nemen hierin alleen de startdatum van de eerste substantiële baan mee.
- e. We creëren een dummyvariabele 'baan vinden een half jaar na afstuderen' door te kijken of het verschil tussen de datum van het diploma en de datum van het vinden van een baan minder dan 182,5 (365/2) is.
- f. Het percentage mensen dat een baan heeft gevonden een half jaar na afstuderen wordt bepaald door het aantal mensen dat een baan heeft gevonden een half jaar na afstuderen te delen door het hele afstudeercohort met een diploma in jaar t. Dit wordt gekoppeld aan het subgroepenbestand met de persoonskenmerken om de percentages per migratieachtergrond te berekenen.

Voor de derde meting is informatie uit de SPOLIS beschikbaar tot en met Q1 2023. Informatie over zelfstandigen is echter maar beschikbaar tot en met 2021. SECMBUS is beschikbaar tot en met 2022, maar INPATAB tot en met 2021. INPATAB hebben we nodig om na te gaan of er sprake is van een substantiële baan als zelfstandige.

Van een afstudeercohort studeren de studenten uiterlijk in september van dat jaar af. Het vinden van een baan binnen 6 maanden kunnen we daarom volledig bepalen voor afstudeercohort 2022 en het vinden van een baan binnen 6 maanden als zelfstandige kunnen we bepalen tot en met afstudeercohort 2020. Let op! Dit betekent wel dat voor afstudeercohort 2021 en 2022 degenen die eerder een substantiële baan hebben gevonden als zelfstandige dan dat ze een baan in loondienst hebben gevonden niet kunnen worden uitgesloten van de groep die een baan in loondienst vindt. Dat gebeurt wel bij de andere cohorten. Met andere woorden: er wordt dus bij de andere cohorten gekeken naar de eerste substantiële baan: in loondienst of als zelfstandige.

4.3.8 *Behaald diploma 3/ 4 / 5 jaar na derde leerjaar middelbare school*

Voor de groep leerlingen in het derde leerjaar van het vmbo (basis en kader), vmbo (theoretisch), havo en vwo maken we inzichtelijk welke diploma's zij drie (vmbo), vier (havo) of vijf jaar (vwo) later hebben behaald. (Het derde leerjaar is de start van het schooljaar. Diploma is einde schooljaar dus een jaar later.)

Benodigde stappen:

- a. Op basis van 4.3.1^e leerjaar havo 2018 - 2019.
- b. Deze populatie hebben we gekoppeld aan meerdere jaren van het bestand ExamVO. Hierdoor kunnen we per individu zien of zij in de jaren erna een diploma hebben gehaald en op welk niveau dit is geweest.
- c. Op basis van deze examenresultaten kunnen we voor het cohort zien wat voor examenresultaten zij in een x aantal jaar erna hebben gehaald.
- d. We koppelen dit bestand met het bestand met achtergrondkenmerken van burgers.
- e. We berekenen het percentage per migratieachtergrond dat valt in een van de categorieën.

Voor de havopopulatie, de burgers in het 3^e leerjaar van de havo, kijken we dus bijvoorbeeld wat er in de vier jaar daarna gebeurt. Halen ze nominaal hun havodiploma? Gaan ze naar het vmbo of naar het mbo? De opties zijn opeenvolgend uitsluitend. Er wordt dus pas gekeken of ze naar het vmbo zijn gegaan als ze hun havo- of vwo-diploma niet hebben gehaald. En we kijken pas of ze naar het mbo zijn gegaan als ze niet naar het vmbo zijn gegaan of hun havo- of vwo-diploma hebben behaald.

4.4 **Aanvullende correcties**

4.4.1 *Algemeen beeld*

In de monitor kijkt Significant niet alleen naar de ongecorrigeerde verschillen tussen verschillende herkomstgroepen op verschillende indicatoren, maar corrigeert ook voor verschillende achtergrondkenmerken. Op deze manier kijken we welke invloed deze achtergrondkenmerken hebben op de uiteindelijke verschillen en welke verschillen er over blijven nadat we voor verschillende achtergrondkenmerken hebben gecorrigeerd.

Voor het toevoegen van de correcties voor OCW heeft Significant een aantal indicatoren gekozen die samen een goed tijdsbeeld geven van een schoolloopbaan, namelijk 3de leerjaar middelbare school, percentage gediplomeerden, percentage schoolverlaters, problemen met vinden van stage en baan vinden een half jaar na afstuderen. Vervolgens geven we een individueel en gecombineerd beeld van de verschillende corrigerende variabelen.

4.4.2 *SES-WOA-indicator*

Als benadering voor sociaal-economische achtergrond gebruiken we de SES-WOA-indicator van het CBS. Dit bestand is beschikbaar vanaf 2014 en tot 2021. Hiervoor zijn de volgende stappen benodigd:

- a. Per jaar (2014 – 2021) koppelen we de geïmputeerde totaalscore van een huishouden in het SES-WOA-bestand van het CBS aan het subgroepenbestand van het CBS op individueel niveau. Dit doen we met behulp van het huishoudenkoppelbestand.
- b. We voeren voor de boven genoemde indicatoren de correctie zonder SES-WOA-indicator uit.
- c. Vervolgens gebruiken we de SES-WOA-indicator als extra controlevariabele, om na te gaan of deze indicator aanvullend van toegevoegde waarde is en voeren we de correctie nogmaals uit.
- d. We visualiseren en bespreken de verschillen tussen de correcties om de vraag te beantwoorden in welke mate deze correctie een extra deel van de uiteindelijke verschillen verklaart.

We gaan in hoofdstuk 5 verder in op de SES-WOA-analyse. Er zitten namelijk wel wat haken en ogen aan.

4.4.3 *Schooladvies, Toetsadvies en Herzien Schooladvies*

- a. In het bestand inschrwpotab van het CBS zijn de variabelen wpoadviesvo (schooladvies), wpotoetsadvies (toetsadvies) en wpoadviesherz (herzien schooladvies) beschikbaar. Dit bestand is beschikbaar van 2008 tot 2022.
- b. We koppelen het schooladvies, toetsadvies en herzien schooladvies uit meerdere jaren aan de subgroepenbestanden.
- c. We voeren voor de boven genoemde indicatoren de correctie uit met de variabelen uit a.
- d. We visualiseren en bespreken de verschillen tussen de correcties om de vraag te beantwoorden in welke mate deze correctie een extra deel van de uiteindelijke verschillen verklaart.
- e. Belangrijk hierin is dat er een stelselbreuk is na 2014. De variabelen wpotoetsadvies en wpoadviesherz zijn alleen na 2014 te gebruiken. Er kan ook een verschil zitten in de variabele adviesvo voor en na 2014.

4.4.4 *Literatuurstudies en expertsessie*

Nieuw aan de monitor van 2023 is dat relevante literatuur wordt meegenomen in het beschrijven van indicatoren over onderwijs. Voorheen was het doel enkel om de empirische ontwikkelingen van indicatoren in kaart te brengen (zonder verdere duiding van die ontwikkelingen). Daarnaast hebben we een expertsessie onderwijs georganiseerd.

Verder vraagt de opdrachtgever om een kleine 'literatuurstudie' over statushouders te verrichten op basis van één CBS-rapport, Asiel en integratie 2023.

5 SES-WOA-analyse

Voor het ministerie van OCW heeft Significant ook gekeken in hoeverre het includeren van de SES-WOA-indicator helpt bij het corrigeren in het onderwijs.

Aangezien dit een specialistische analyse is die vooral bestemd als input voor de volgende monitor hebben we ervoor gekozen dit niet in het hoofdrapport op te nemen, maar te reserveren voor het technisch rapport.

We geven hierna achtereenvolgens een toelichting op de analyses, gemaakte keuzes en kanttekeningen/voortschrijdende inzichten (paragraaf 5.1), de resultaten (paragraaf 5.2) en aanbevelingen voor het vervolg (paragraaf 5.3).

5.1 Toelichting op de analyses, gemaakte keuzes en kanttekeningen/voortschrijdende inzichten

We hebben onderzocht wat de aanvullende waarde is van sociaal-economische statusscores (SES-WOA-scores) in de evenredigheidsanalyse. We hebben dit onderzocht voor een aantal indicatoren in het onderwijs waarbij we in de reguliere analyse corrigeren voor **geslacht, totaal inkomen van de ouders** (in kwartielen) en waar mogelijk/zinvol **leeftijd**. Bij de indicatoren *voortijdig schoolverlaten* en *vinden van een baan binnen 6 maanden na het behalen van het diploma* wordt daarnaast **studierichting** meegenomen om op te corrigeren in de reguliere analyses. Dit zijn dus allemaal kenmerken die betrekking hebben op de **persoon** zelf, **behalve totaal inkomen van de ouders**. (Het totaal inkomen van de ouders is onbekend als de ouders nog (of weer) in het buitenland wonen. Zie ook bijlage 0.)

We hebben de **SES-WOA-indicator** toegevoegd. De SES-WOA-indicator is een indicator op **huishoudensniveau**. Dit betekent dat er (in ieder geval enige) overlap kan zijn met de variabele totaal inkomen van de ouders. Dit is waarschijnlijk het geval zolang **leerlingen/studenten nog thuis wonen**. Dit zal naar verwachting voor alle onderwijsindicatoren die gaan over de middelbare school het geval zijn en gedeeltelijk voor indicatoren die gaan over het hoger onderwijs als leerlingen nog thuis wonen.

De SES-WOA-indicator is een door het CBS gemaakte score die representatief is voor de sociaal-economische status van Werk, Opleiding en Arbeid. De SES-WOA is een samengestelde score die bestaat uit drie componenten: **Welvaart**, **Opleidingsniveau** en **Arbeidsverleden**. Deze drie componenten zijn ook apart beschikbaar. Welvaart en Arbeidsverleden zijn voor vrijwel de hele bevolking bekend vanuit registraties. Het opleidingsniveau is gebaseerd op een combinatie van registraties en enquêtegegevens en is voor een groot deel van de bevolking beschikbaar. Er zijn echter specifieke groepen waarvoor weinig gegevens beschikbaar zijn over het opleidingsniveau. Dit geldt in sterke mate voor burgers met een **eerste generatie migratieachtergrond die geen opleiding in Nederland gevolgd** hebben. Wij hebben de totaalscore van de sociaal-economische status op basis van financiële welvaart, opleidingsniveau en recent arbeidsverleden van het huishouden gebruikt. Dit zal naar verwachting dus een (kleine) vertekening geven voor leerlingen met ouders die geen opleiding in Nederland hebben gevolgd.

5.2 Resultaten

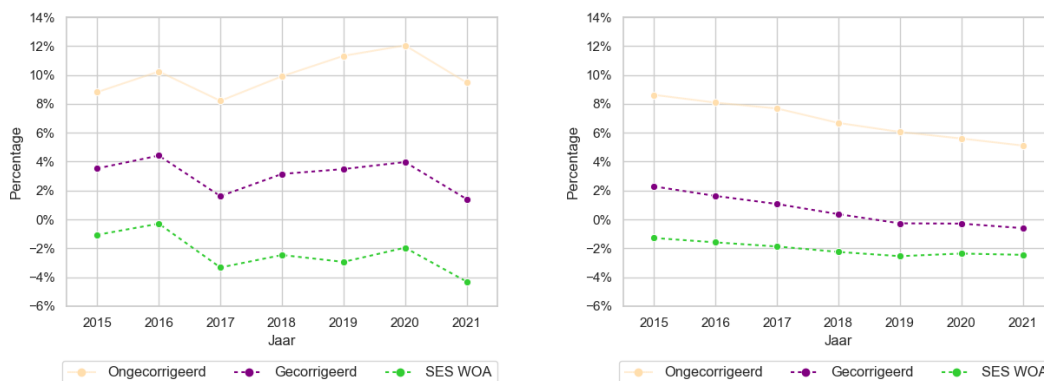
Hieronder zijn verschillende figuren te zien die de correctie met de reguliere achtergrondvariabelen en de correctie met deze variabelen en de SES-WOA-indicator gecombineerd weergegeven.

Opvallend is dat de SES-WOA-indicator inderdaad extra corrigeert ten opzichte van de andere achtergrondvariabelen en daarmee een gedeelte van de verschillen extra verklaart. De mate van extra correctie verschilt wel per variabele.

Bij de meeste onderwijsindicatoren leidt het opnemen van SES-WOA als extra correctie tot evenredigheid, maar bij de indicator *vinden van een baan binnen 6 maanden na het behalen van het diploma* is dit niet het geval.

Dit kan een reden zijn om de SES WOA-indicator toe te voegen aan de correctievariabelen of om de SES-WOA-indicator bijvoorbeeld exclusief als correctie in te voeren bij de onderwijsindicatoren.

5.2.1 Studieniveau in het 3^e leerjaar middelbare school

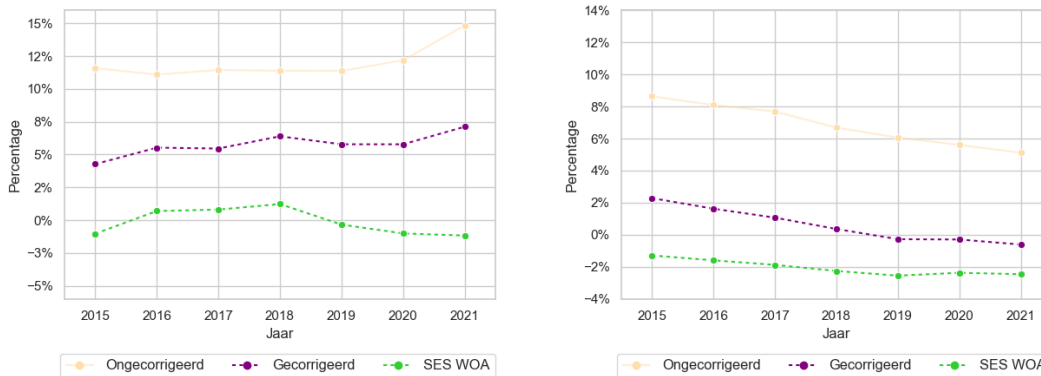

Figuur 1. Verschillen in aandeel met niveau vmbo-basis en kader in het 3^e leerjaar voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht en het totale inkomen van de ouder(s); gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

Figuur 2. Verschillen in aandeel met niveau havo/vwo en kader in het 3^e leerjaar voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht en het totale inkomen van de ouder(s); gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

5.2.2 Gediplomeerden middelbare school

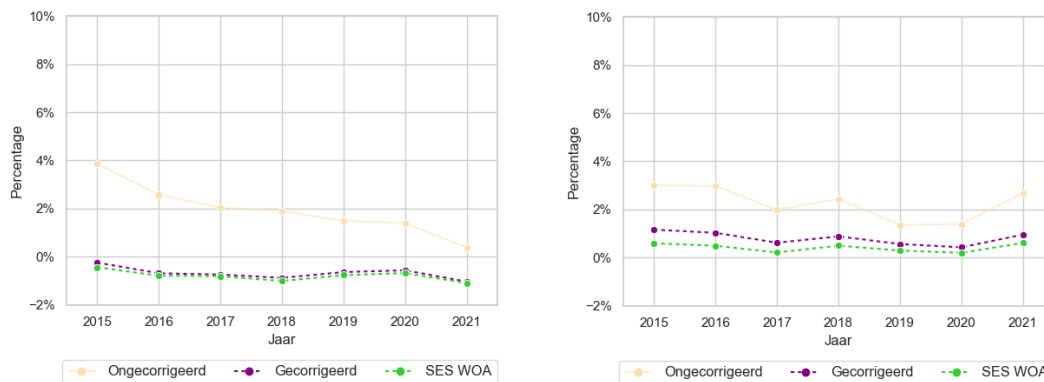

Figuur 3. Verschillen in aandeel dat een vmbo-basis- en -kaderdiploma heeft gehaald voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en het totale inkomen van de ouder(s); gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

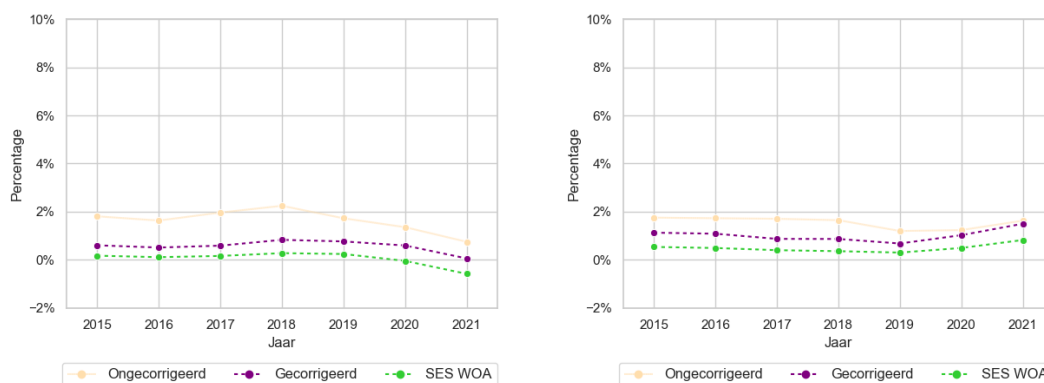

Figuur 4. Verschillen in aandeel dat een havodiploma heeft gehaald voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en het totale inkomen van de ouder(s); gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

5.2.3 Voortijdig schoolverlater zonder startkwalificatie

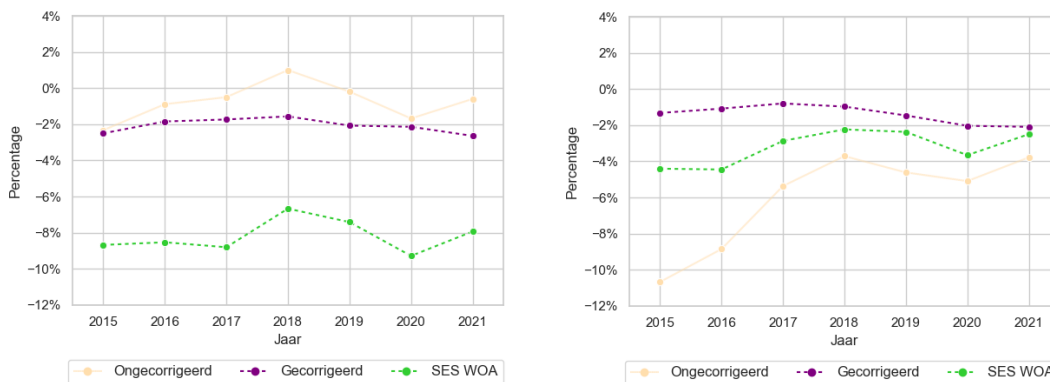

Figuur 5. Verschillen in aandeel dat voortijdig schoolverlaat op mbo-3-niveau voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en het totale inkomen van de ouder(s) en studierichting; gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

Figuur 6. Verschillen in aandeel dat voortijdig schoolverlaat op mbo-4-niveau voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en het totale inkomen van de ouder(s) en studierichting; gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

5.2.4 Baan vinden na diploma

Figuur 7. Verschillen in aandeel dat binnen 6 maanden na het behalen van een mbo-diploma een baan vindt voor de eerste generatie buiten-Europees (links) en tweede generatie buiten-Europees (rechts); ongecorrigeerd; gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd en het totale inkomen van de ouder(s) en studierichting; gecorrigeerd voor sociaal-economische status via de SES-WOA-score

5.3 Aanbeveling voor het vervolg

Op basis van (voortschrijdende) inzichten die we hebben opgedaan in deze analyse komen we tot de volgende aanbevelingen:

- Voor de **onderwijsindicatoren** verdient het de aanbeveling om bij een volgende meting **Welvaart** en **Arbeidsverleden** mee te nemen **in plaats van de totaalscore SES-WOA** waarin ook opleiding wordt meegenomen, omdat het meenemen van **opleiding van de ouders** een vertekening geeft voor leerlingen met ouders die geen opleiding in Nederland hebben gevolgd.
- Daarnaast kan overwogen worden om **Welvaart** en **Arbeidsverleden** mee te nemen **in plaats van totaal inkomen van de ouders** voor in ieder geval de indicatoren die betrekking hebben op de **middelbare school**, omdat leerlingen dan vrijwel altijd nog thuis wonen er dan naar verwachting (in ieder geval enige) **overlap** is tussen totaal inkomen van de ouders en de Welvaart en het Arbeidsverleden.
- Bij de indicatoren die gaan over de **overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt** en **arbeidsmarktindicatoren** zal de persoon om wie het gaat zelf een belangrijke rol hebben in het huishouden en ontstaat het risico op endogeniteitsproblemen. Bij arbeidsmarktindicatoren verdient het daarom de aanbeveling om **totaal inkomen van de ouders te blijven gebruiken** en geen gebruik te maken van de SES-WOA-scores van het CBS.
- Om echt goed te bepalen wat de beste aanpak is voor punt **b** en **c** verdient het de aanbeveling om eerst nader **per indicator** inzichtelijk te maken voor de hoofdgroepen in hoeverre er inderdaad **overlap** is tussen **totaal inkomen van de ouders** en **Welvaart en arbeidsverleden**. Eventueel kan hierbij nog dieper gekeken worden per indicator welk deel voor elk van de hoofdgroepen nog **thuis woont**.

A. Overzicht outcome-indicatoren

Hierna volgen per thema en subthema de indicatoren van de derde meting. Een aantal indicatoren is nieuw of aangepast ten opzichte van de tweede meting. Dit geven we ook aan. Daarnaast geven we aan wat het meest recente jaar is.

- a. Onderwijsprestaties
 - i. Middelbare school
 - Niveaus derde leerjaar middelbare School (nieuw) (meest recente jaar: 2022)
 - Aandeel gediplomeerden (meest recente jaar: 2022)
 - Behaald diploma drie jaar na derde leerjaar middelbare school (nieuw) (meest recente jaren: vmbo-cohort van 2018, havocohort van 2017 en vwo-cohort van 2016 volgen we tot en met 2021)
 - ii. Hoger onderwijs
 - Voortijdig schoolverlaten (meest recente jaar: 2021)
 - Gestopt met studie zonder diploma (meest recente jaar: 2021)
 - Studiekeuze mbo naar niveau en sectorkamers (nieuw) (meest recente jaar: 2021)
 - Studiekeuze ICT en VP (nieuw) (meest recente jaar: 2021)
 - iii. Hoogst behaalde opleiding
 - Hoogst behaalde opleidingsniveau 25-45-jarigen (nieuw) (meest recente jaar: 2021)
 - Hoogst behaalde opleidingsniveau 30-jarigen (nieuw) (meest recente jaar: 2021)
- b. Kansen op de arbeidsmarkt tijdens en na studie
 - i. Stage (meest recente jaar: 2021)
 - Problemen met vinden van stage (per sectorkamer) (nieuw: uitsplitsing per sectorkamer)
 - Zeven keer of meer moeten solliciteren voor een stage (aangepast)
 - Minimum aantal sollicitaties voor een stage
 - ii. Baan vinden
 - Percentage baan na half jaar (nieuw) (meest recente jaar: 2022)
 - Percentage baan na 3 jaar (meest recente jaar: cohort 2020 gevolgd tot in 2023)
 - Percentage vaste baan na 3 jaar (meest recente jaar: cohort 2020 gevolgd tot in 2023)
 - Aansluiting van opleiding en baan (meest recente jaar: 2021)
- c. Arbeidsmarkt
 - i. Arbeidsmarktparticipatie en sociale zekerheid
 - Werkloosheid (meest recente jaar: 2022)
 - Bruto arbeidsparticipatie (meest recente jaar: 2022)
 - Netto arbeidsparticipatie (meest recente jaar: 2022)
 - Van WW naar werk (meest recente jaar: instroom 2020, volgen we altijd 24 maanden)
 - Van WW naar bijstand (meest recente jaar: instroom 2020, volgen we altijd 24 maanden)
 - Van bijstand naar werk (meest recente jaar: 2021, volgen we maximaal 24 maanden)
 - Percentage WW (meest recente jaar: 2022)
 - Percentage bijstand (meest recente jaar: 2022)
 - iii. Diversiteit op de werkvloer
 - Uurloon (meest recente jaar: 2022)
 - Uurloonstijgingen en -dalingen (meest recente jaar: 2022)
 - Vast contract (meest recente jaar: 2022)

In onderstaande tabel geven we een overzicht van alle outcome-indicatoren (dus ook de outcome-indicatoren waar geen update van is gemaakt voor de derde meting), welke controlevariabelen zijn gebruikt in de evenredigheidsanalyse en de populatie waarop de analyse betrekking heeft.

De controlevariabelen leeftijd en geslacht zijn op basis van GBAPERSONSTAB. Het totaal inkomen van ouders is berekend op basis van KINDOUDERTAB en INPATAB. Door het inkomen van de vader en het inkomen van de moeder bij elkaar op te tellen en dit totaal te verbinden aan de kinderen, is het totale inkomen van de ouders vastgesteld.

Voor de sector van de meest recente baan kijken wij voor werkenden naar hun huidige baan en voor mensen zonder baan is dit hun laatste baan. De sector is gebaseerd op de cao-sector in SPOLIS. Wij onderscheiden hierin de volgende sectoren:

- a. Particulier;
- b. Gesubsidieerd;
- c. Overheid.

Overheid verdelen wij verder in vier andere sectoren, namelijk:

- a. Rijksoverheid;
- b. Onderwijs;
- c. Defensie, politie en rechterlijke macht;
- d. Gemeente, provincie en waterstaat.

Burgerlijke staat halen wij uit het bronbestand GBABURGELIJKSTAATBUS. In dit bronbestand wordt de burgerlijke staat van mensen geregistreerd als volgt: ongehuwd, gehuwd, partnerschap, gescheiden na huwelijk, gescheiden na partnerschap, verweduwd na huwelijk en verweduwd na partnerschap. Wij voegen de burgerlijke staten over scheiden samen in een burgerlijk staat 'gescheiden'. Hetzelfde doen wij voor de burgerlijke staten 'ongehuwd'. Wij kijken naar de laatst geregistreerde burgerlijke staat van iemand in een jaar.

Voor het aantal kinderen dat iemand heeft gebruiken wij het KINDOUDERTAB waar de rinpersoon van een persoon gelinkt is aan dat van de vader en de moeder. Door te kijken naar het aantal rinburgers dat gelinkt is aan de rinpersoon van een van de ouders kunnen wij vaststellen hoeveel kinderen die ouder heeft. Als controlevariabele voegen wij dummies toe die aangeven hoeveel kinderen iemand heeft. De volgende dummyvariabelen zijn meegenomen in de analyse: 1 kind, 2 kinderen, 3 kinderen, 4 kinderen, 5 kinderen, 6 of meer kinderen.

Voor studierichting kijken wij naar de richting van ingeschreven gediplomeerden (INSCHRTAB en SSB referentiebestand OPLEIDINGSREF). Wij maken hiervan dummyvariabelen per richting, te weten: richting techniek (richting techniek); zorg (gezondheidszorg, sociale dienstverlening, verzorging); economie (economie, commercieel, management, administratief); sociaal (humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst); horeca (horeca, toerisme, vrijetijdsbesteding, transport en logistiek); juridisch (juridisch, bestuurlijk, openbare orde en veiligheid); wiskunde (wiskunde, natuurwetenschappen en informatica) en overig (algemeen onderwijs, leraren, agrarisch en milieu).

In de derde meting zijn leeftijd en totaal inkomen van de ouders meegenomen in kwartielen in plaats van als continue variabelen (zoals bij de tweede meting). Als er geen totaal inkomen van de ouders bekend is dan is de waarneming in het laagste kwartiel ingedeeld. Dit komt vaker voor bij burgers met een eerste generatie migratieachtergrond, omdat hun ouders dan vaker nog in het buitenland wonen waardoor er geen inkomensgegevens van de ouders bekend zijn.

In onderstaand overzicht staan ook de variabelen waarvan er dit jaar geen update heeft plaatsgevonden.

Controlevariabelen									
Indicatoren	Geslacht	Leeftijd	Totaal inkomen ouders	Hoogst behaalde opleiding	Studierichting	Sector meest recente baan	Burgerlijke staat	Aantal kinderen	Populatie
Onderwijsprestaties en kansen op de arbeidsmarkt tijdens en na studie									
Problemen met stageplaats vinden per sector ⁸	x	x	x						Mbo-afgestudeerden
Niveaus derde leerjaar middelbare school ⁹	x		x						Alle leerlingen in het derde leerjaar
Behaald diploma 3/4/5 jaar na derde leerjaar middelbare school	x		x						
Studiekeuze mbo (1, 2, 3, 4) ¹⁰	x		x						Mbo-studenten
Studiekeuze mbo (1, 2, 3/4) binnen sectorkamers ¹¹	x		x						Mbo-studenten
Studiekeuze mbo (1, 2, 3/4) binnen ICT ¹²	x		x						
Studiekeuze mbo (1, 2, 3/4) binnen sectorkamers ¹³	x		x						
Hoogst behaalde opleidingsniveau 25-45-jarigen ¹⁴	x	x	x						25-45-jarigen
Hoogst behaalde opleidingsniveau 30-jarigen ¹⁵	x		x						30-jarigen

⁸ Deze indicator is gebaseerd op het schoolverlatersonderzoek. Het schoolverlatersonderzoek is een steekproefonderzoek. Alle gediplomeerden die in een bepaald schooljaar hun diploma hebben behaald of die in dat jaar het onderwijs voortijdig hebben verlaten, vormen het steekproefkader. De personen die hun diploma hebben behaald in het voortgezet onderwijs (vo) of het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), of die het onderwijs voortijdig hebben verlaten. Bij de gediplomeerden gaat het om alle gediplomeerden, bij de voortijdig schoolverlaters om de personen tot 23 jaar.

⁹ Leeftijd is hier niet van toegevoegde waarde want vrijwel iedereen is even oud. Er zijn ook personen die een opleiding pas op veel latere leeftijd starten, maar dit komt dusdanig weinig voor dat we dit niet goed mee kunnen nemen in de evenredigheidsanalyse.

¹⁰ Leeftijd kan hier niet goed meegenomen worden als controlevariabele, omdat dit een endogene variabele is. Bepaalde opleidingen duren langer. Als een burger een hoger behaalde opleiding heeft is die burger dus vaak ouder.

¹¹ Ibidem.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Iedereen is 30 dus leeftijd is niet van toegevoegde waarde.

Zeven keer of vaker moeten solliciteren voor stage ¹⁶	x	x	x		x				Mbo-afgestudeerden
Duur vinden van een baan na afstuderen (na een half jaar en na 3 jaar) ¹⁷	x	x	x	x	x				(1) mbo-afgestudeerden; (2) bachelor- en ad-afgestudeerden; (3) master-afgestudeerden
Duur vinden van een vaste baan na afstuderen (na 3 jaar) ¹⁸	x	x	x	x	x				(1) mbo-afgestudeerden; (2) bachelor- en ad-afgestudeerden; (3) master-afgestudeerden

<u>Controlevariabelen</u>										
<u>Indicatoren</u>	Geslacht		Leeftijd		Totaal inkomen ouders		Hoogst behaalde opleiding		Studierichting	
	Sector meest recente baan		Burgerlijke staat		Aantal kinderen		<u>Populatie</u>			
Onderwijsprestaties en kansen op de arbeidsmarkt tijdens en na studie										
Percentage scholieren dat diploma haalt voor vmbo theoretisch, vmbo overig, havo, vwo	x	x	x							Eindexamenkandidaten in jaar t (schooljaar t-1/t)
Behaald diploma 3/4/5 jaar na derde leerjaar middelbare school	x	x	x							
Vervolgonderwijs na middelbaar onderwijs	x	x	x							Alle eindexamenkandidaten in jaar t (schooljaar t-1/t) -- wat gaan zij doen in schooljaar t/t+1 (1) vmbo t-afgestudeerden; (2) vmbo overig-afgestudeerden; (3) afgestudeerden havo; (4) afgestudeerden vwo
Gekozen studierichting ¹⁹	x	x	x							Alle eindexamenkandidaten in jaar t (schooljaar t-1/t) -- in welke richting gaan zij een studie doen in schooljaar t/t+1
Voortijdig schoolverlaten	x	x	x		x					Alle mbo'ers
Schooluitval uitgesplitst voor mbo 1,2,3,4, hbo (bachelor), wo (master)	x	x	x		x					(1) alle mbo'ers; (2) alle hbo'ers; (3) alle wo'ers
Kansen op de arbeidsmarkt bij gekozen opleiding bol en bbl	x	x	x							Alle eindexamenkandidaten in jaar t (schooljaar t-1/t) - wat gaan zij doen in schooljaar t/t+1
Problemen bij het vinden van een stageplaats ²⁰	x	x	x		x					Mbo-afgestudeerden

¹⁶ Deze indicator is gebaseerd op het schoolverlatersonderzoek. We nemen daarom leeftijd niet mee. Zie ook voetnoot bij de indicator *Problemen met stageplaats vinden per sector*.

¹⁷ Er zit te weinig variatie in de variabele leeftijd om deze variabele goed mee te nemen in de evenredigheidsanalyse.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Leeftijd kan hier niet goed meegenomen worden als controlevariabele, omdat dit een endogene variabele is. Een burger rondt bijna altijd het vmbo af voor de leeftijd van 18, terwijl er wel 18-jarige personen zijn op het vwo. Er zijn ook personen die een opleiding pas op veel latere leeftijd starten, maar dit komt dusdanig weinig voor dat we dit niet goed mee kunnen nemen in de evenredigheidsanalyse.

²⁰ Deze indicator is gebaseerd op het schoolverlatersonderzoek. We nemen daarom leeftijd niet mee. Zie ook voetnoot bij de indicator *Problemen met stageplaats vinden per sector*.

Aantal keer solliciteren voor stageplaats ²¹	x	x	x		x				Mbo-afgestudeerden
Uurloon eerste baan uitgesplitst naar onderwijsniveau en studierichting	x	x	x						24 groepen: 3 opleidingsniveaus x 8 studierichtingen (1) mbo-afgestudeerden; (2) bachelor- en ad-afgestudeerden; (3) master-afgestudeerden 8 groepen studierichtingen
Aansluiting huidige baan bij gevolgde opleiding ²²	x	x	x	x	x				(1) vo- en mbo-gediplomeerden of vsv'ers

²¹ Deze indicator is gebaseerd op het schoolverlatersonderzoek. We nemen daarom leeftijd niet mee. Zie ook voetnoot bij de indicator *Problemen met stageplaats vinden per sector*.

²² Deze indicator is gebaseerd op het schoolverlatersonderzoek. We nemen daarom leeftijd niet mee. Zie ook voetnoot bij de indicator *Problemen met stageplaats vinden per sector*.

<u>Controlevariabelen</u>									
<u>Indicatoren</u>	<u>Geslacht</u>	<u>Leeftijd</u>	<u>Totaal inkomen ouders</u>	<u>Hoogst behaalde opleiding</u>	<u>Studierichting</u>	<u>Sector meest recente baan</u>	<u>Burgerlijke staat</u>	<u>Aantal kinderen</u>	<u>Populatie</u>
Culturele diversiteit op het werk en verschillen in posities tussen groepen									
Percentage met vast contract	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Percentage werkzaam als zzp'er (uitgesplitst naar inkomen)	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Overwerk	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Contracturen per week	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Verloonde uren per week	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Uurloon	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Persoonlijk primair inkomen uit arbeid/onderneming	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Percentage met een baan, een tot twee banen, meer dan twee banen	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur van tijdelijk naar vast in hetzelfde bedrijf	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen met een tijdelijk contract in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur van tijdelijk naar vast bij een ander bedrijf	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen met een tijdelijk contract in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Van werk naar WW	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Van werk naar Bijstand	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Van werk naar AO of ZW	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Functieniveau (uurloonkwartiel) per sector	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Stijging en daling uurloon	x	x	x	x		x	x	x	Werkenden in de leeftijd 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Behoud van een baan met een vergelijkbaar inkomen (per sector)	x	x	x	x		x	x	x	Burgers met een substantiële baan, 15-pensioenleeftijd zonder studenten
Behoud van een baan met een vergelijkbaar uurloon (per sector) (extra)	x	x	x	x		x	x	x	Burgers met een substantiële baan, 15-pensioenleeftijd zonder studenten
Behoud van dezelfde baan (bij dezelfde werkgever) (per sector)	x	x	x	x		x	x	x	Burgers met een substantiële baan, 15-pensioenleeftijd zonder studenten

Controlevariabelen									
<u>Indicatoren</u>	<u>Geslacht</u>	<u>Leeftijd</u>	<u>Totaal inkomen ouders</u>	<u>Hoogst behaalde opleiding</u>	<u>Studierichting</u>	<u>Sector meest recente baan</u>	<u>Burgerlijke staat</u>	<u>Aantal kinderen</u>	<u>Populatie</u>
Algemene arbeidsmarktindicatoren en sociale zekerheid (arbeidstoeleiding)									
Werkloosheid	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Bruto arbeidsparticipatie	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Netto arbeidsparticipatie	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Percentage met WW	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Percentage met bijstand	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Percentage met AO of ZW	x	x	x	x		x	x	x	15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur WW	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW had van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur AO of ZW	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar AO of ZW had van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur bijstand	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar bijstand had van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Kans van WW naar werk	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW had van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Kans van WW naar bijstand	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW had van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Kans van bijstand naar werk	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar bijstand had van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur vinden baan na WW en bijstand	x	x	x	x		x	x	x	Mensen die maximaal 4 jaar in de bijstand hebben gezeten (na WW), 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Type contract na uitstroom uit de WW of bijstand	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW of bijstand had en daarna weer gaat werken van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Duur tot een vast contract na uitstroom uit sociale regelingen	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW of bijstand had en daarna weer gaat werken van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Baanbehoud met vergelijkbaar inkomen na uitstroom uit sociale regelingen (per sector)	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW of bijstand had en daarna ten minste 12 uur per week werkt van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Baanbehoud met vergelijkbaar uurloon na uitstroom uit sociale regelingen (per sector) (extra)	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW of bijstand had en daarna ten minste 12 uur per week werkt van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten
Baanbehoud van dezelfde baan na uitstroom uit sociale regelingen (bij dezelfde werkgever) (per sector)	x	x	x	x		x	x	x	Iedereen die minimaal 1 dag in jaar WW of bijstand had en daarna ten minste 12 uur per week werkt van 15-pensioenleeftijd, zonder studenten

Tabel 3. Overzicht van de controlevariabelen per indicator

B. Begeleidingscommissie en klankbordgroepen

Gedurende de onderzoeksperiode is gewerkt met een expertgroep, een klankbordgroep en een begeleidingscommissie.

De **expertgroep** onderwijs is bijeengekomen om de onderzoeksresultaten op het gebied van onderwijs te duiden. De expertgroep onderwijs bestond uit experts van het ministerie van OCW, Risbo, het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het ministerie van SZW en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

De partijen in de **klankbordgroepen** hadden een adviserende rol in de bijeenkomsten en hebben de onderzoekers voorzien van aanscherpingen of andere suggesties voor de rapportage. De klankbordgroep bestond uit experts van Vluchtelingenwerk Nederland en van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De **begeleidingscommissie** bestond uit experts van de CPB, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit van Utrecht, de Hogeschool Inholland, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Tijdens de bijeenkomsten zijn de methoden en technieken besproken die zijn gebruikt om tot de resultaten van de monitor te komen. Tevens is besproken hoe de onderzoeksvragen op basis van bestaande databronnen kunnen worden beantwoord. De begeleidingscommissie heeft ook meegedacht met het dashboard van de monitor gelijkwaardige kansen.

C. Gebruikte bronbestanden

Voor dit onderzoek zijn de onderstaande bronbestanden gebruikt in de CBS-microdataomgeving:

Bestandsnaam	Laatst beschikbare jaar ten tijde van de data-analyses
AOTOTPERSOONBUS	2021 (geen update voor derde meting)
AOTOTuitkering	2021 (geen update voor derde meting)
BIJSTANDPERSOONBUS	2022
DIPLOMAHOTAB	2021
DIPLOMAMBOTAB	2021
EBBNW	2022
EXAMVOTAB	2021
GBAADRESOBJECTBUS	2022
GBABURGELIJKESTAATBUS	2022
GBAMIGRATIEBUS	2022
GBAPERSOONTAB	2022
HOOGSTEOPLTAB	2021
INPATAB (en voorloper IPI)	2020 (geen update voor derde meting)
INSCHRWPOTAB	2022
KINDOUDERTAB	2022
KOPPELPERSOONHUISHOUDEN	2021
ONDERWIJSINSCHRTAB	2022
SECMBUS	2021
SESWOA	2021
SPOLISBUS (en voorganger POLISBUS)	2023 Q1
SVO	2021 (update niet tijdig beschikbaar)
VSLGTAB	2022
VSVTAB	2021
WWPERSOONBUS	2022

D. Opleidingsniveau imputeren

Het opleidingsniveau halen wij uit HOOGSTEOPLTAB. Dit databestand bevat de hoogst behaalde opleiding van de Nederlandse bevolking op peilmoment 1 oktober van het betreffende jaar. Het bestand heeft een hoge dekkingsgraad maar vertegenwoordigt niet de gehele doelpopulatie. Dit komt doordat het bestand voornamelijk is gebaseerd op diverse onderwijsregistraties (waaronder Centraal Register van Inschrijvingen in het Hoger Onderwijs, vanaf 1983 (wo)/1986 (hbo)) en daarnaast wordt aangevuld met informatie uit de Enquête Beroeps bevolking (EBB). Dit betekent dat voor burgers die in het buitenland onderwijs hebben gevolgd het opleidingsniveau niet altijd bekend is. Hetzelfde geldt voor burgers die lang geleden in Nederland onderwijs hebben gevolgd. Dit is in het kader van dit onderzoek een belangrijk punt omdat het opleidingsniveau van mensen met een migratieachtergrond dus vaak niet bekend is. Wij lossen dit op door enerzijds de data uit HOOGSTEOPLTAB verder aan te vullen met informatie uit de EBB tot en met drie jaar terug. Vervolgens imputeren we de data op basis van een multinomiaal logit model met als verklarende variabelen leeftijd, leeftijd x leeftijd, korter dan vijf jaar in Nederland x vrouw x 16 herkomstlanden, 6 sectoren. We passen imputatie alleen toe voor opleidingsniveau als correctievariabele. Als we opleidingsniveau als indicator tonen passen we geen imputatie toe.

Bij een volgende meting kan de imputatie eventueel nog verbeterd worden door het 'EM-algoritme' na te boosten. Dit betekent dat er meerdere iteraties worden gedaan waarbij de nieuwe voorspelling voor het opleidingsniveau steeds wordt meegenomen in het nieuw te schatten multinomiaal logitmodel.

E. Gebruik van steekproeven

Steekproeven hebben we gebruikt voor de tweede meting. Voor de derde meting zijn geen steekproeven gebruikt.

Voor de duurmodellen hebben we voor de tweede meting in verband met de draaitijd van de code gebruikgemaakt van steekproeven. Deze steekproeven zijn samengesteld door te kijken naar hoe vaak per uitsplitsing (in dit geval de uitsplitsing op hoofdgroepen, dus burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond, et cetera) een bepaalde gebeurtenis (bijvoorbeeld uitstroom uit de WW) voorkomt. Het steekproefpercentage is vervolgens bepaald op de omvang van de kleinste groep, waarbij na het trekken van de steekproef de combinatie die het minste voorkomt ten minste 50 keer moet voorkomen. Stel: de minst voorkomende combinatie van een uitsplitsing en een gebeurtenis komt 100 keer voor, dan wordt per combinatie een willekeurige steekproef getrokken van 50 procent van de waarnemingen. Combinaties die minder dan 50 keer voorkomen worden buiten beschouwing gelaten.

F. Aanpak evenredigheidsanalyse

In de tweede en derde editie van de monitor hebben we de gevonden verschillen gecorrigeerd voor achtergrondkenmerken door middel van een evenredigheidsanalyse. We beschrijven hierna hoe we dit hebben gedaan voor de 'gewone' indicatoren en de duurindicatoren.

F.1 Aanpak evenredigheidsanalyse-indicator

Voor de trendanalyse-indicatoren hebben wij als volgt de evenredigheidsanalyse uitgevoerd. Per indicator hebben we een regressie geschat waarbij de totale bevolking waarvan wij gegevens voor die indicator hebben, is meegenomen. Om te kunnen vergelijken met de gemiddelde Nederlandse bevolking inclusief de herkomstgroep die wij willen uitlichten, wordt de herkomstgroep twee keer meegenomen in het bestand: één keer waarbij de mensen van die specifieke herkomstgroep de waarde 1 heeft voor de variabele 'gemiddelde bevolking' en één keer waarbij deze de waarde 0 heeft. Op deze manier kan de herkomstgroep vergeleken worden met de gemiddelde Nederlandse bevolking (waar de specifieke herkomst groep ook een onderdeel van vormt).

Voor de ongecorrigeerde verschillen tussen de herkomstgroep en de gemiddelde bevolking gebruiken wij de desbetreffende indicator als afhankelijke variabele en wordt de specifieke herkomstgroep toegevoegd als verklarende variabele in een OLS-regressie. De variabele voor de herkomstgroep is een dummyvariabele die gelijk is aan 1 als de persoon tot die herkomstgroep behoort en een 0 als dit niet het geval is. Op deze manier kan de coëfficiënt van de specifieke herkomstgroep geïnterpreteerd worden als het verschil tussen een persoon van die specifieke doelgroep en de gemiddelde bevolking in Nederland voor die specifieke indicator. De gecorrigeerde verschillen worden op een soortgelijke wijze berekend echter, er worden naast de herkomstgroep ook controlevariabelen toegevoegd. De coëfficiënt van de specifieke herkomstgroep kan dan worden geïnterpreteerd als het verschil tussen een persoon van die specifieke doelgroep en de gemiddelde bevolking in Nederland voor die specifieke indicator, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende achtergrondkenmerken. Op deze manier kunnen wij zien welk verschil verklaard wordt door de migratieachtergrond, en welk deel door verschil tussen subgroepen in de andere verklarende variabelen.

Voor de evenredigheidsanalyse van de verschillende herkomstlanden voeren wij de analyse ook uit voor de combinatie van het herkomstland met een van de volgende variabelen: man/vrouw, eerste generatie /tweede generatie, korter of langer dan vijf jaar in Nederland, leeftijdsgroep (drie groepen), hoogst behaalde opleiding (laag/midden/hoog), aantal ouders geboren in het buitenland (geen/één/beide). Voor de toevoeging van man/vrouw wordt de herkomstgroep met dat geslacht vergeleken met de gemiddelde bevolking met dat geslacht. Hetzelfde geldt voor de variabelen leeftijdsgroep, hoogst behaalde opleiding en aantal ouders in het buitenland geboren. Als er echter wordt gekeken naar eerste generatie /tweede generatie of korter/langer dan vijf jaar in Nederland, dan wordt er vergeleken met de gehele gemiddelde bevolking. Burgers zonder migratieachtergrond kunnen tenslotte geen eerste of tweede generatie zijn en zijn ook niet korter of langer dan vijf jaar in Nederland.

Bij deze analyses wordt de specifieke herkomstgroep met een specifieke waarde van de andere variabele twee keer meegenomen in de analyse. Als wij bijvoorbeeld de groep mannen met een Duitse herkomst willen vergelijken met de gemiddelde mannelijke bevolking, wordt de groep 'mannen met een Duitse herkomst' twee keer meegenomen in de analyse, waarvan één keer in het gemiddelde en één keer in de dummyvariabele van de herkomst Duitsland.

Voor de indicatoren gebaseerd op de EBB (netto en bruto arbeidsparticipatie en werkloosheid) hebben we een andere aanpak gevolgd voor de evenredigheidsanalyse.

Als voorbeeld lichten we toe hoe we de evenredigheidsanalyse hebben gedaan voor werkloosheid (=werkloze beroepsbevolking/totale beroepsbevolking) voor burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond.

We hebben een logitmodel geschat waarbij in de analyse de totale beroepsbevolking is meegenomen. De burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond zitten twee keer in het bestand: een keer waarbij de verklarende variabele 'burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond' gelijk is aan 1 en een keer waarbij deze variabele gelijk is aan 0. Alle andere burgers zitten in het bestand met de variabele 'burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond' gelijk aan 0. Hierdoor is de referentiegroep de gemiddelde bevolking van Nederland.

Als afhankelijke variabele gebruiken we een dummyvariabele die gelijk is aan 1 als de persoon tot de werkloze beroepsbevolking behoort en die gelijk is aan nul als dat niet zo is. Als verklarende variabele gebruiken we de variabele 'burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond' en andere verklarende kenmerken (zie bijlage 0 voor een overzicht van deze variabele).

Met de schattingsresultaten berekenen we de voor andere achtergrondkenmerken gecorrigeerde kansen op werkloosheid als volgt:

Gecorrigeerde kans op werkloosheid van burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond:

$$\frac{\exp(\beta_0 + \beta_1)}{1 + \exp(\beta_0 + \beta_1)}$$

Gecorrigeerde kans op werkloosheid van gemiddelde bevolking van Nederland:

$$\frac{\exp(\beta_0)}{1 + \exp(\beta_0)}$$

Waarbij β_0 de geschatte coëfficiënt is van de constante en β_1 de geschatte coëfficiënt van de variabele 'burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond'.

Het verschil hiertussen is het gecorrigeerde verschil.

In de derde meting hebben we deze aanpak ook toegepast voor alle andere binaire indicatoren, zoals wel of geen vast contract.

F.2 Aanpak evenredigheidsanalyse duurindicator

De evenredigheidsanalyse voor de duurindicatoren is iets anders vormgegeven dan de evenredigheidsanalyse voor de overige indicatoren. In de duuranalyse schatten we één risicomodel waarbij we voor de verschillende groepen (burgers met een eerste generatie Europese migratieachtergrond, burgers met een tweede generatie Europese migratieachtergrond, burgers met een eerste generatie buiten-Europese migratieachtergrond en burgers met een tweede generatie buiten-Europese migratieachtergrond) dummyvariabelen opnemen. Burgers zonder migratieachtergrond zijn hier de referentiegroep.